

Sekretariatet för övervakningskommittén för **Ålands strukturfondsprogram 2021 - 2027 och
Ålands interventioner i Finlands CAP-strategiplan 2023 - 2027**

Datum

6 maj 2025

PROTOKOLL

Tid: Tisdagen den 6 maj 2025 kl. 09.00 – 11.05

Gemensam lunch på Arken 12.00 – 13.00

Plats: Auditoriet, Alandica Kultur och Kongress, Strandgatan 33, Mariehamn

Närvarande:

Linnéa Johansson, ordförande, näringsavdelningen, Ålands landskapsregering (föredragande 1 - 2, 9 - 10 §§)
Pia Eriksson, Ålands Producentförbund r.f.
Jenny Enbär, Ålands hushållningssällskap
Magnus Lindberg, Högskolan på Åland
Tomas Urvas, Ålands kommunförbund
Henrik Lagerberg, Funktionsrätt Åland r.f.
Soile Warttinen, Ålands Natur och Miljö r.f.
Johanna Fogelström-Duns, Ålands Ombudsmannamyndighet
Marika Björkman, Finansavdelningen, Ålands landskapsregering
Anna-Lena Sjöberg, Enheten för rättsliga och internationella frågor, Ålands landskapsregering
Susanne Vävare, Social och miljöavdelningen, Miljöbyrån, Ålands landskapsregering

Föredragande:

Sue Holmström, byråchef och programansvarig Ejflu, näringsavdelningen, Ålands landskapsregering
(föredragande 3, 5 - 6 §§)

Susanne Strand, byråchef och programansvarig Eruf/ESF/ESF+, näringsavdelningen, Ålands landskapsregering
(föredragande 4,7 - 8 §§)

Övriga närvarande:

Ms. Anne Sillanpää, Generaldirektoratet för sysselsättning, socialpolitik och lika möjligheter (DG EMPL),
Europeiska kommissionen
Ms. Neda Skakelja, Generaldirektoratet för jordbruk (DG AGRI), Europeiska kommissionen
Ms. Heidi Sanevuori, Generaldirektoratet för jordbruk (DG AGRI), Europeiska kommissionen
Ms. Laura Salo, Generaldirektoratet för jordbruk (DG AGRI), Europeiska kommissionen
Ms. Agnès Monfret, Generaldirektoratet för regional- och stadspolitik
Ms. Dorota Witoldson, Generaldirektoratet för regional- och stadspolitik

Leila Lindström, programansvarig, jordbruksbyrån, Näringsavdelningen, Ålands landskapsregering
Leif Franzell, finansieringshandläggare, jordbruksbyrån, Näringsavdelningen, Ålands landskapsregering
Ellen Norrback, finansieringshandläggare, allmänna byrån, Näringsavdelningen, Ålands landskapsregering
Tomas Fellman, finansieringshandläggare, allmänna byrån, Näringsavdelningen, Ålands landskapsregering
Thomas Svahnström, miljöstödshandläggare, jordbruksbyrån, Näringsavdelningen, Ålands landskapsregering
Jaana Ojanen, handläggare, jordbruksbyrån, Näringsavdelningen Ålands landskapsregering
Charlotta Granqvist, handläggare, jordbruksbyrån, Näringsavdelningen Ålands landskapsregering

Matias Sommarström, handläggare, allmänna byrån, Näringsavdelningen, Ålands landskapsregering
Sara Alopaeus, handläggare, allmänna byrån, Näringsavdelningen, Ålands landskapsregering (sekreterare)

Alexandra de Haas, verksamhetsledare, Lokalkraft Leader Åland r.f., LAG Åland

Jessica Melne (tolk)

Ulrika Bley (tolk)

1 § Mötets öppnande.

Bilaga 1

Ordförande Linnéa Johansson hälsade alla medlemmar i övervakningskommittén välkomna till mötet som under mötet har till uppgift att övervaka program för två programperioder.

Hon förklarade mötet öppnat och presenterade de närvarande medlemmarna och konstaterade att mötet är beslutfört.

Därefter välkomnade ordförande kommissionens representanter och avslutade med en presentation av tjänstemännen som arbetar med genomförandet av programmen och LAG Ålands representant.

Hon avslutade med information om praktiska frågor i anslutning till mötet.

2 § Godkännande av dagordningen.

Förslag: Dagordningen godkänns.

Beslut: Enligt förslaget.

3 § Årsrapport 2024 och lägesanalys av Ålands landsbygdsprogram 2014 - 2022.

Senast den 30 juni 2016 och därefter senast den 30 juni varje år till och med 2026 ska medlemsstaten till kommissionen lämna in den årliga genomföranderapporten om landsbygdsprogrammets genomförande under det föregående kalenderåret.

Rapporten föreläggs landskapsregeringen för godkännande innan den sänds till kommissionen via SFC systemet senast den 30 juni.

Förvaltningsmyndigheten har förberett ett förslag till årsrapport 2024 (**bilaga 2**).

På mötet presenterades jämsides med årsrapporteringen en uppdaterad lägesanalys (**bilaga 3**).

Förslag:

- Den årliga rapporten godkänns med eventuella av övervakningskommittén föreslagna justeringar och tillägg samt senare gjorda eventuella tekniska justeringar samt anpassningar till kraven i SFC.
- Den aktuella lägesanalysen antecknas för kännedom.

Beslut: Enligt förslaget.

4 § Lägesanalys av Ålands strukturfondsprogram 2021 – 2027.

På mötet presenterades en lägesanalys av programmets genomförande (**bilaga 4**).

Kommissionen / DG REGIO påminde förvaltningsmyndigheten om att kontinuerligt informera Övervakningskommittén om framstegen i genomförandet av strategiska insatser samt bad om att tillhandahålla kommissionen programmets tre bästa projekt och ladda upp dem på kohesio <https://kohesio.ec.europa.eu/en/>

Förslag: Antecknas för kännedom.

Beslut: Enligt förslaget.

5 § Lagesanalys av genomförandet av Ålands interventioner i CAP-strategiplanen 2023 - 2027.

På mötet presenterades en lägesanalys av Ålands interventioner i CAP-strategiplanen (**bilaga 5**).

Förslag: Antecknas för kännedom.

Beslut: Enligt förslaget.

6 § Ändring 5 gällande Ålands interventioner i CAP-strategiplanen 2023 – 2027.

På mötet presenterades förslaget till tekniska ändringar gällande Ålands interventioner i CAP-strategiplanen (**bilaga 6**).

Förslag: Föreslås att presenterat förslag till ändring i Ålands interventioner godkänns och samtidigt ge förvaltningsmyndigheten fullmakt att färdigställa ändringsförslaget och att överföra de föreslagna ändringarna i SFC-datasystemet i enlighet med de tekniska kraven i systemet.

Beslut: Enligt förslaget.

7 § Avvikelser/överträdelser gällande stadgan om de grundläggande rättigheter samt bristande efterlevnad av FN-konventionen om rättigheter för personer med funktionsnedsättning

Under mötet lämnades information om att några avvikelser eller överträdelser inte har rapporterats.

Förslag: Antecknas för kännedom

Beslut: Enligt förslaget.

8 § Övriga ärenden.

På mötet presenterades Kommissionens förslag till moderniserad sammanhållningspolitik för att stärka EU:s strategiska prioriteringar (**bilaga 7**). Förvaltningsmyndigheten redogjorde för situationen på Åland och de särskilda förutsättningar som gäller för Åland och Ålands strukturfondsprogram. Förvaltningsmyndigheten har noterat och övervägt den flexibilitet som föreslås, men föreslår ingen ändring av programmet i detta skede. Det kan bli möjligt att föreslå en ändring i ett senare skede om situationen förändras.

Verksamhetsledaren för Lokalkraft Leader Åland r.f. meddelade att Leader Ålands verksamhetsledare har utsetts till Finlands representant för LEADER i arbetsgruppen Subgroup on LEADER and Territorial Development inom EU:s CAP Network. Denna grupp är den högsta officiella plattformen där LEADER kan föra en direkt dialog med EU-kommissionens

generaldirektorat för jordbruk och landsbygdsutveckling (DG AGRI) om både genomförande och framtidsfrågor. Varje medlemsland i EU har tre representanter: en från ministeriet, en från det nationella landsbygdsnätverket och en från de nationella LEADER-grupperna. Det meddelades också att Åland år 2027 kommer att stå värd för det europeiska evenemanget LINC. Evenemanget förväntas samla mellan 300 och 400 deltagare från hela Europeiska unionen och omfattar intensiva dagar med nätverkande, workshops samt ett flertal studiebesök.

9 §

Nästa möte.

Föreslås att nästa möte hålls torsdagen den 27 november 2025.

10 §

Mötets avslutande.

Ordförande tackade alla ledamöter, kommissionens representanter och övriga närvarande samt tjänstemännen för deras arbetsinsatser.

Hon avslutade mötet kl. 11.05

Linnéa Johansson
Ordförande

Sara Alopaeus
Handläggare

Dokumentnamn	Brevnr	Marika Björkman
BESLUT	97 N1	
Ärendenr	Datum	Finansavdelningen
ÅLR 2022/6611	27.3.2025	
Hänvisning		
Initiativ		
Kontaktperson		
Susanne Strand		

Ärende

Tillsättande av övervakningskommitté för Ålands strukturfondsprogram 2021 - 2027 och Ålands interventioner i Finlands CAP-strategiplan 2023 - 2027

Landskapsregeringen har den 27 mars 2025 beslutat utse Marika Björkman, Finansavdelningen vid Ålands landskapsregering, till ordinarie medlem i den gemensamma övervakningskommittén för Ålands strukturfondsprogram 2021 - 2027 och Ålands interventioner i Finlands CAP-strategiplan 2023 – 2027 samt i enlighet med beslutet av den 13.2.2015 för avslutande av Ålands strukturfondsprogram 2014 - 2020 och Ålands landsbygdsutvecklingsprogram 2014 - 2022.

Övervakningskommitténs mandatperiod pågår fram tills programmen stängs.

Övervakningskommitténs sammansättning/medlemmar

Ålands Hushållningssällskap

Jenny Enbär, ersättare Carin Holmqvist

Ålands Producentförbund r.f.

Pia Eriksson, ersättare Birgitta Eriksson-Paulson

Ålands Näringsliv r.f.

Dan Andersson, ersättare Susanne Olofsson

Ålands Natur och Miljö r.f.

Soile Wartainen, ersättare Josefine Egenfelt

Ålands ombudsmannamyndighet

Johanna Fogelström-Duns

Ålands handikappförbund r.f.

Henrik Lagerberg, ersättare Sanna Söderlund

Ålands kommunförbund

Tomas Urvas, ersättare Minna Hellström

FFC:s lokalorganisation på Åland

Niklas Gyllenskepp, ersättare Christina Henriksson

Högskolan på Åland

Magnus Lindberg, ersättare Lise-Lotte Hellöre

Utbildnings- och kulturavdelningen

Niklas Stenbäck, ersättare Jonna Grunér

Social- och miljöavdelningen, miljöbyrån

Susanne Vävare

Finansavdelningen

Marika Björkman, ersättare Björn Snis

Regeringskansliet, enheten för rättsliga och internationella frågor

Michaela Slotte, ersättare Anna-Lena Sjöberg

Näringsavdelningen

Linnéa Johansson, ersättare Jenny Eklund-Melander

Social- och miljöavdelningen, socialvårdsbyrån

Cindi Portin, ersättare Fredrik Rönnlund

Europeiska kommissionens tjänstemän ska på eget initiativ delta i kommitténs arbete som övervakare och rådgivare.

Besluts utse avdelningschef Linnéa Johansson, näringsavdelningen till ordförande och Europarättschef Michaela Slotte till viceordförande samt handläggare Sara Alopaeus vid näringsavdelningens allmänna byrå till sekreterare under tiden som tjänsten som koordinator är vakant.

Övervakningskommitténs uppgifter för strukturfonderna regleras i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/1060 artikel 40.

Övervakningskommitténs uppgift är att

1. granska framstegen med att genomföra programmet och uppnå delmålen och målen,
2. granska eventuella problem som påverkar programmets prestation och de åtgärder som vidtagits för att lösa dem,
3. granska, i förekommande fall, programmets bidrag till hanteringen av de utmaningar som identifieras i relevanta landspecifika rekommendationer som är kopplade till programmets genomförande,
4. granska framstegen med att genomföra utvärderingar, sammanfatta utvärderingarna och följa upp resultaten,
5. granska genomförandet av kommunikations- och synlighetsåtgärder,

-
6. granska i tillämpliga fall, framstegen med att genomföra insatser av strategisk betydelse,
 7. granska uppfyllandet av nödvändiga villkor och tillämpningen av dem under hela programperioden,
 8. granska framstegen med att bygga upp administrativ kapacitet hos offentliga institutioner, partner och stödmottagare, om det är relevant,
 9. granska i förekommande fall information om medel som överförs i enlighet med gällande regelverk,
 10. godkänna de metoder och kriterier som tillämpas för urvalet av insatser, inklusive eventuella ändringar av dessa; på kommissionens begäran ska de metoder och kriterier som tillämpas för urvalet av insatser, inklusive eventuella ändringar av dessa, överlämnas till kommissionen senast 15 arbetsdagar innan de överlämnas till övervakningskommittén,
 11. godkänna den slutliga prestationsrapporten,
 12. godkänna utvärderingsplanen och eventuella ändringar av den,
 13. godkänna eventuella förslag från den förvaltande myndigheten om ändring av ett program, inklusive om överföringar i enlighet med regelverket,
 14. får ge den förvaltande myndigheten rekommendationer, inbegripet om åtgärder för att minska den administrativa bördan för stödmottagarna.

Den regionala övervakningskommitténs uppgifter för jordbruksfonden regleras i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/2115 artikel 124.

Övervakningskommittén ska

1. granska framstegen med att genomföra den strategiska GJP-planen och uppnå delmålen och målen,
 2. granska eventuella problem som påverkar prestationen när det gäller den strategiska GJP-planen och de åtgärder som vidtagits för att lösa dem, inbegripet framstegen mot förenkling och minskning av den administrativa bördan för de slutliga stödmottagarna,
 3. granska framstegen med att genomföra utvärderingar och sammanfattande utvärderingar och med att följa upp iakttagelser,
 4. granska relevant information från det nationella GJP-nätverket angående prestationen när det gäller den strategiska GJP-planen,
 5. granska genomförandet av kommunikations- och synlighetsåtgärder,
 6. granska uppbyggnad av administrativ kapacitet hos offentliga myndigheter och jordbrukare och andra stödmottagare, om det är relevant,
 7. yttra sig om den metod och de kriterier som används för att välja ut insatser,
 8. yttra sig om de årliga prestationsrapporterna,
 9. yttra sig om utvärderingsplanen och ändringar av den,
-

10. yttra sig om alla förslag från den förvaltande myndigheten om en ändring av den strategiska GJP-planen.

Mötesarvoden och reseersättningar utgår i enlighet med landskapsregeringens beslut om kommittéarvoden.

Byråchef

Susanne Strand

BILAGOR

Besvärshanvisning

FÖR KÄNNEDOM

Finansavdelningen

Dokumentnamn	Brevnr	Björn Snis
BESLUT	98 N1	
Ärendenr	Datum	Finansavdelningen
ÅLR 2022/6611	27.3.2025	

Hänvisning
Initiativ

Kontaktperson
Susanne Strand

Ärende

Tillsättande av övervakningskommitté för Ålands strukturfondsprogram 2021 - 2027 och Ålands interventioner i Finlands CAP-strategiplan 2023 - 2027

Landskapsregeringen har den 27 mars 2025 beslutat utse Björn Snis, Finansavdelningen vid Ålands landskapsregering, till ersättare i den gemensamma övervakningskommittén för Ålands strukturfondsprogram 2021 - 2027 och Ålands interventioner i Finlands CAP-strategiplan 2023 - 2027 samt i enlighet med beslutet av den 13.2.2015 för avslutande av Ålands strukturfondsprogram 2014 - 2020 och Ålands landsbygdsutvecklingsprogram 2014 - 2022.

Övervakningskommitténs mandatperiod pågår fram tills programmen stängs.

Övervakningskommitténs sammansättning/medlemmar

Ålands Hushållningssällskap

Jenny Enbär, ersättare Carin Holmqvist

Ålands Producentförbund r.f.

Pia Eriksson, ersättare Birgitta Eriksson-Paulson

Ålands Näringsliv r.f.

Dan Andersson, ersättare Susanne Olofsson

Ålands Natur och Miljö r.f.

Soile Wartainen, ersättare Josefine Egenfelt

Ålands ombudsmannamyndighet

Johanna Fogelström-Duns

Ålands handikappförbund r.f.

Henrik Lagerberg, ersättare Sanna Söderlund

Ålands kommunförbund

Tomas Urvas, ersättare Minna Hellström

FFC:s lokalorganisation på Åland

Niklas Gyllenskepp, ersättare Christina Henriksson

Högskolan på Åland

Magnus Lindberg, ersättare Lise-Lotte Hellöre

Utbildnings- och kulturavdelningen

Niklas Stenbäck, ersättare Jonna Grunér

Social- och miljöavdelningen, miljöbyrån

Susanne Vävare

Finansavdelningen

Marika Björkman, ersättare Björn Snis

Regeringskansliet, enheten för rättsliga och internationella frågor

Michaela Slotte, ersättare Anna-Lena Sjöberg

Näringsavdelningen

Linnéa Johansson, ersättare Jenny Eklund-Melander

Social- och miljöavdelningen, socialvårdsbyrån

Cindi Portin, ersättare Fredrik Rönnlund

Europeiska kommissionens tjänstemän ska på eget initiativ delta i kommitténs arbete som övervakare och rådgivare.

Beslöts utse avdelningschef Linnéa Johansson, näringsavdelningen till ordförande och Europarättschef Michaela Slotte till viceordförande samt handläggare Sara Alopaeus vid näringsavdelningens allmänna byrå till sekreterare under tiden som tjänsten som koordinator är vakant.

Övervakningskommitténs uppgifter för strukturfonderna regleras i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/1060 artikel 40.

Övervakningskommitténs uppgift är att

1. granska framstegen med att genomföra programmet och uppnå delmålen och målen,
2. granska eventuella problem som påverkar programmets prestation och de åtgärder som vidtagits för att lösa dem,
3. granska, i förekommande fall, programmets bidrag till hanteringen av de utmaningar som identifieras i relevanta landspecifika rekommendationer som är kopplade till programmets genomförande,
4. granska framstegen med att genomföra utvärderingar, sammanfatta utvärderingarna och följa upp resultaten,
5. granska genomförandet av kommunikations- och synlighetsåtgärder,
6. granska i tillämpliga fall, framstegen med att genomföra insatser av strategisk betydelse,

-
7. granska uppfyllandet av nödvändiga villkor och tillämpningen av dem under hela programperioden,
 8. granska framstegen med att bygga upp administrativ kapacitet hos offentliga institutioner, partner och stödmottagare, om det är relevant,
 9. granska i förekommande fall information om medel som överförs i enlighet med gällande regelverk,
 10. godkänna de metoder och kriterier som tillämpas för urvalet av insatser, inklusive eventuella ändringar av dessa; på kommissionens begäran ska de metoder och kriterier som tillämpas för urvalet av insatser, inklusive eventuella ändringar av dessa, överlämnas till kommissionen senast 15 arbetsdagar innan de överlämnas till övervakningskommittén,
 11. godkänna den slutliga prestationsrapporten,
 12. godkänna utvärderingsplanen och eventuella ändringar av den,
 13. godkänna eventuella förslag från den förvaltande myndigheten om ändring av ett program, inklusive om överföringar i enlighet med regelverket,
 14. får ge den förvaltande myndigheten rekommendationer, inbegripet om åtgärder för att minska den administrativa bördan för stödmottagarna.

Den regionala övervakningskommitténs uppgifter för jordbruksfonden regleras i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/2115 artikel 124.

Övervakningskommittén ska

1. granska framstegen med att genomföra den strategiska GJP-planen och uppnå delmålen och målen,
 2. granska eventuella problem som påverkar prestationen när det gäller den strategiska GJP-planen och de åtgärder som vidtagits för att lösa dem, inbegripet framstegen mot förenkling och minskning av den administrativa bördan för de slutliga stödmottagarna,
 3. granska framstegen med att genomföra utvärderingar och sammanfattande utvärderingar och med att följa upp iakttagelser,
 4. granska relevant information från det nationella GJP-nätverket angående prestationen när det gäller den strategiska GJP-planen,
 5. granska genomförandet av kommunikations- och synlighetsåtgärder,
 6. granska uppbyggnad av administrativ kapacitet hos offentliga myndigheter och jordbrukare och andra stödmottagare, om det är relevant,
 7. yttra sig om den metod och de kriterier som används för att välja ut insatser,
 8. yttra sig om de årliga prestationsrapporterna,
 9. yttra sig om utvärderingsplanen och ändringar av den,
 10. yttra sig om alla förslag från den förvaltande myndigheten om en ändring av den strategiska GJP-planen.
-

Mötesarvoden och reseersättningar utgår i enlighet med landskapsregeringens beslut om kommittéarvoden.

Byråchef

Susanne Strand

BILAGOR

Besvärсанvisning

FÖR KÄNNEDOM

Finansavdelningen

Dokumentnamn	Brevnr	Anna Hedenberg
BESLUT	107 N1	Funktionsrätt Åland r f
Ärendenr	Datum	Skarpansvägen 30
ÅLR 2022/6611	11.4.2025	22100 Mariehamn

Hänvisning
Initiativ

Kontaktperson
Susanne Strand

Ärende

Tillsättande av övervakningskommitté för Ålands strukturfondsprogram 2021 - 2027 och Ålands interventioner i Finlands CAP-strategiplan 2023 - 2027

Landskapsregeringen har den 11 april 2025 beslutat utse Anna Hedenberg, Funktionsrätt Åland r f, till ersättare i den gemensamma övervakningskommittén för Ålands strukturfondsprogram 2021 - 2027 och Ålands interventioner i Finlands CAP-strategiplan 2023 - 2027 samt i enlighet med beslutet av den 13.2.2015 för avslutande av Ålands strukturfondsprogram 2014 - 2020 och Ålands landsbygdsutvecklingsprogram 2014 - 2022.

Övervakningskommitténs mandatperiod pågår fram tills programmen stängs.

Övervakningskommitténs sammansättning/medlemmar

Ålands Hushållningssällskap

Jenny Enbär, ersättare Carin Holmqvist

Ålands Producentförbund r.f.

Pia Eriksson, ersättare Birgitta Eriksson-Paulson

Ålands Näringsliv r.f.

Dan Andersson, ersättare Susanne Olofsson

Ålands Natur och Miljö r.f.

Soile Wartainen, ersättare Josefine Egenfelt

Ålands ombudsmannamyndighet

Johanna Fogelström-Duns

Ålands handikappförbund r.f.

Henrik Lagerberg, ersättare Anna Hedenberg

Ålands kommunförbund

Tomas Urvas, ersättare Minna Hellström

FFC:s lokalorganisation på Åland

Niklas Gyllenskepp, ersättare Christina Henriksson

Högskolan på Åland

Magnus Lindberg, ersättare Lise-Lotte Hellöre

Utbildnings- och kulturavdelningen

Niklas Stenbäck, ersättare Jonna Grunér

Social- och miljöavdelningen, miljöbyrån

Susanne Vävare

Finansavdelningen

Marika Björkman, ersättare Björn Snis

Regeringskansliet, enheten för rättsliga och internationella frågor

Michaela Slotte, ersättare Anna-Lena Sjöberg

Näringsavdelningen

Linnéa Johansson, ersättare Jenny Eklund-Melander

Social- och miljöavdelningen, socialvårdsbyrån

Cindi Portin, ersättare Fredrik Rönnlund

Europeiska kommissionens tjänstemän ska på eget initiativ delta i kommitténs arbete som övervakare och rådgivare.

Beslöts utse avdelningschef Linnéa Johansson, näringsavdelningen till ordförande och Europarättschef Michaela Slotte till viceordförande samt handläggare Sara Alopaeus vid näringsavdelningens allmänna byrå till sekreterare under tiden som tjänsten som koordinator är vakant.

Övervakningskommitténs uppgifter för strukturfonderna regleras i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/1060 artikel 40.

Övervakningskommitténs uppgift är att

1. granska framstegen med att genomföra programmet och uppnå delmålen och målen,
2. granska eventuella problem som påverkar programmets prestation och de åtgärder som vidtagits för att lösa dem,
3. granska, i förekommande fall, programmets bidrag till hanteringen av de utmaningar som identifieras i relevanta landspecifika rekommendationer som är kopplade till programmets genomförande,
4. granska framstegen med att genomföra utvärderingar, sammanfatta utvärderingarna och följa upp resultaten,
5. granska genomförandet av kommunikations- och synlighetsåtgärder,
6. granska i tillämpliga fall, framstegen med att genomföra insatser av strategisk betydelse,

-
7. granska uppfyllandet av nödvändiga villkor och tillämpningen av dem under hela programperioden,
 8. granska framstegen med att bygga upp administrativ kapacitet hos offentliga institutioner, partner och stödmottagare, om det är relevant,
 9. granska i förekommande fall information om medel som överförs i enlighet med gällande regelverk,
 10. godkänna de metoder och kriterier som tillämpas för urvalet av insatser, inklusive eventuella ändringar av dessa; på kommissionens begäran ska de metoder och kriterier som tillämpas för urvalet av insatser, inklusive eventuella ändringar av dessa, överlämnas till kommissionen senast 15 arbetsdagar innan de överlämnas till övervakningskommittén,
 11. godkänna den slutliga prestationsrapporten,
 12. godkänna utvärderingsplanen och eventuella ändringar av den,
 13. godkänna eventuella förslag från den förvaltande myndigheten om ändring av ett program, inklusive om överföringar i enlighet med regelverket,
 14. får ge den förvaltande myndigheten rekommendationer, inbegripet om åtgärder för att minska den administrativa bördan för stödmottagarna.

Den regionala övervakningskommitténs uppgifter för jordbruksfonden regleras i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/2115 artikel 124.

Övervakningskommittén ska

1. granska framstegen med att genomföra den strategiska GJP-planen och uppnå delmålen och målen,
 2. granska eventuella problem som påverkar prestationen när det gäller den strategiska GJP-planen och de åtgärder som vidtagits för att lösa dem, inbegripet framstegen mot förenkling och minskning av den administrativa bördan för de slutliga stödmottagarna,
 3. granska framstegen med att genomföra utvärderingar och sammanfattande utvärderingar och med att följa upp iakttagelser,
 4. granska relevant information från det nationella GJP-nätverket angående prestationen när det gäller den strategiska GJP-planen,
 5. granska genomförandet av kommunikations- och synlighetsåtgärder,
 6. granska uppbyggnad av administrativ kapacitet hos offentliga myndigheter och jordbrukare och andra stödmottagare, om det är relevant,
 7. yttra sig om den metod och de kriterier som används för att välja ut insatser,
 8. yttra sig om de årliga prestationsrapporterna,
 9. yttra sig om utvärderingsplanen och ändringar av den,
 10. yttra sig om alla förslag från den förvaltande myndigheten om en ändring av den strategiska GJP-planen.
-

Mötesarvoden och reseersättningar utgår i enlighet med landskapsregeringens beslut om kommittéarvoden.

Byråchef

Susanne Strand

Bilaga 2

Årlig genomföranderapport 2024

Landsbygdsutvecklingsprogram för landskapet Åland för perioden 2014 - 2022

CCI 2014FI06RDRP002 C(2015) 841

Godkänd vid övervakningskommitténs möte den 6 maj 2025

Godkänd av förvaltningsmyndigheten den xx.xx.2025

Årlig genomföranderapport 2024.....	1
1. Central information av programmets genomförande och dess prioriteringar.....	3
1.1. Ekonomiska uppgifter	3
1.2. Allmänna och programspecifika indikatorer och kvantifierade målvärden	3
1.3. Central information om genomförandet av programmet och dess prioriteringar baserat på uppgifter från 1.1 och 1.2 per fokusområde	3
2. Framstegen i genomförandet av utvärderingsplanen	15
2.1. En beskrivning och motivering av eventuella förändringar i utvärderingsplanen för landsbygdsprogrammet under året.....	15
2.2. En beskrivning av den utvärderingsverksamhet som genomförts under året (med hänvisning till avsnitt 3 i utvärderingsplanen)	15
2.3. En beskrivning av den verksamhet som bedrivits i samband med tillhandahållande och förvaltning av data (med hänvisning till avsnitt 4 i utvärderingsplanen).....	15
2.4 En förteckning över avslutade utvärderingar, inklusive hänvisningar till om de har offentliggjorts på internet.....	16
2.5. En sammanfattning av genomförda utvärderingar, med fokus på utvärderingsresultat.....	16
2.6. En beskrivning av de kommunikationsåtgärder som bedrivits i samband med publicering av utvärderingsresultat (med hänvisning till avsnitt 6 i utvärderingsplanen)	16
2.7. En beskrivning av uppföljningen av utvärderingsresultaten (med hänvisning till avsnitt 6 i utvärderingsplanen)	16
3. Faktorer som påverkar genomförandet av programmet och vidtagna åtgärder	17
3.1. En beskrivning av åtgärder som vidtagits för att försäkra kvalitet och effektivitet i genomförandet.	17
3.2. Mekanismer för kvalitet och effektivitet	21
4. Åtgärder som vidtagits för att uppfylla kravet på tekniskt stöd och publicitet för programmet	21
4.1 Upprättande av ett nationellt landsbygdsnätverk och vidtagna åtgärder enligt sin handlingsplan (förvaltningsstruktur och enhet för nätverksstöd)	21
4.2 Åtgärder som vidtagits för att skapa publicitet för programmet	21

Bilaga 1. Indikatorstabeller

Bilaga 2. Sammanfattning för allmänheten

1. Central information av programmets genomförande och dess prioriteringar

1.1. Ekonomiska uppgifter

Se Bilaga 1. Indikatortabeller.

1.2. Allmänna och programspecifika indikatorer och kvantifierade målvärden

Se Bilaga 1. Indikatortabeller.

1.3. Central information om genomförandet av programmet och dess prioriteringar baserat på uppgifter från 1.1 och 1.2 per fokusområde

1.3.1 Allmänt

Landsbygdsprogrammet på Åland är utformat kring utvalda unionsprioriteringar som betecknas med P och fokusområden som betecknas med FA vilka alla är definierade i kommissionens landsbygdsförordning. De svarar mot de behov som identifierades efter en genomförd socio-ekonomisk analys av programområdet och en fördjupad SWOT-analys. Inom ramen för de valda fokusområdena är programmets åtgärder och delåtgärder beskrivna med formulerade målsättningar.

I denna rapport beskrivs genomförandet av programmet per 31.12.2024. Till den del uppgifter anges ackumulerat avser det perioden 1.1.2014 – 31.12.2024.

För de arealbaserade ersättningarna har under året endast två tilläggsbetalningar gjorts medan utbetalningar av projektstöd ännu har gjorts för oavslutade projekt. Under året har också nya finansieringsbeslut fattats till följd av programändring 8 som godkändes av programmets övervakningskommitté den 15 december 2023 och av kommissionen den 7 februari 2024. Programändringen innebar att medel omfördelades mellan åtgärderna för att möta de behov om ytterligare finansiering som efterfrågats inom programområdet. Under året fanns därmed ytterligare 650 000 euro att tilldela för åtgärd M07 Grundläggande tjänster och förnyelse av samhällen på landsbygden och 300 000 euro för åtgärd M04 Energiinvesteringar inom jordbruket.

Programbudgeten uppgår till totalt 80 miljoner euro varav Jordbruksfondens andel uppgår till 29,4 miljoner euro. De arealbaserade stödets andel av programmets finansieringsram uppgår till 73 procent och projektstöden till 27 procent.

De ackumulerade betalningarna för de arealbaserade ersättningarna inklusive nationellt finansierade tilläggsdelar uppgick vid utgången av år 2024 till 99,20 procent av sin budget efter att återkraven och övriga justeringar har beaktats. För projektstödens del uppgår de ackumulerade betalningarna till 73,42 procent av

sin budget och av finansieringen som tilldelats Leader har 94,36 procent förbrukats. Betalningar som verkställs efter år 2023 är stödberättigande fram till utgången av år 2025.

1.3.2 Unionsprioritering 1. Främja kunskapsöverföring och innovation inom jord- och skogsbruk och på landsbygden.

Den första unionsprioriteringen är en horisontell prioritering vilket innebär att en eller flera åtgärder som är programmerade under övriga unionsprioriteringar kan bidra till de mål som uppställts för denna prioritering.

FA 1 A. Främja innovation, samarbete och utveckling av kunskap på landsbygden

Åtgärd M01 Kunskapsöverförings- och informationsåtgärder, åtgärd M02 Rådgivningstjänster och åtgärd M16 Samarbete förväntas möta de behov av spetskompetens som identifierades för utveckling av nya metoder och produkter inom jordbruks- och livsmedelskedjan.

Av landsbygdsprogrammets planerade offentliga utgifter är 520 000 euro eller 0,69 procent kopplade till detta fokusområde, vilket är uppställt som mål fram till och med år 2025. Måluppfyllelsen uppnår dock inte till det förväntade då de verkliga offentliga utgifterna uppgår till 209 250 euro vilket motsvarar 0,28 procent av hela programbudgeten.

Av programbudgeten som avsatts för rådgivningstjänster är 63,52 procent utbetald och av programbudgeten som avsatts för samarbetsåtgärden är 14,74 procent utbetald. Den relativt låga måluppfyllelsen beror dels på att endast ett av tre samarbetsprojekt är slutfört. De övriga två projekten är pågående och har tid att redovisa sina kostnader ännu under år 2025.

Även om genomförandegraden inte närmar sig målsättningen i den takt som är önskvärt kommer utbetalningar för de projekt som under år 2022 beviljades finansiering för samarbetsprojekt att förbättra genomförandet.

FA 1 B. Stärka banden mellan jordbruk, livsmedelsproduktion och skogsbruk samt forskning och innovation, även för att få till stånd förbättrad miljöförvaltning och miljöprestanda.

Åtgärden M16 Samarbete förväntas möta upp de behov av spetskompetens som identifierades för att stärka banden mellan jordbruk, livsmedelsproduktion och skogsbruk samt forskning och innovation, även för att få till stånd förbättrad miljöförvaltning och miljöprestanda.

Åtgärden omfattar pilotprojekt och utveckling av nya produkter, metoder, processer och tekniker inom jordbruk, livsmedel och skogsbruk. Åtgärden finansieras i sin helhet av Jordbruksfonden med medel från EU:s återhämtningsfond.

Budgeten för denna åtgärd uppgår till 300 000 euro. Under år 2022 beviljades finansiering till tre projekt om totalt 228 702,00 euro vilket motsvarar 76,23 procent av åtgärdens budget. Nya projekt har inte beviljats finansiering under året. De projekt som beviljades finansiering är betydligt större än vad som prognosticerades initialt.

FA 1 C. Främja livslångt lärande och yrkesutbildning inom jord- och skogsbruk

Åtgärden M01 Kunskapsöverförings- och informationsåtgärder möter upp behoven av att erbjuda kunskapsstöd inom lantbruksbranschen och underhålla nödvändig grundläggande kompetens.

Målsättningen är att få 700 deltagare i utbildningskurserna. Sammanlagt 31 insatser har slutförts i sin helhet och deltagarantalet för dessa uppgår till 914 fördelat på 537 män och 377 kvinnor. Måluppfyllelsen uppgår därmed till 130,57 procent. Antalet utbildningsdagar uppgår till 45,5.

1.3.3 Unionsprioritering 2. Förbättra jordbruksföretagens möjligheter att överleva och konkurrenskraften inom alla typer av jordbruk i alla regioner och främja innovativ jordbruksteknik och hållbar skogsförvaltning

FA 2 A. Förbättra jordbruksföretagens ekonomiska resultat och underlätta omstrukturering och modernisering av jordbruksföretagen särskilt i syfte att öka marknadsdeltagande och marknadsinriktning samt diversifiering av jordbruksverksamhet

Åtgärd M01 Kunskapsöverförings- och informationsåtgärder, åtgärd M02 Rådgivningstjänster samt åtgärd M04 Investeringar i fysiska tillgångar inom lantbruket har valts för att möta behoven av förbättrad konkurrenskraft och lönsamhet samt ökad produktivitet.

Programbudgeten för åtgärd M01 Kunskapsöverförings- och informationsåtgärder uppgår till 170 000,00 euro. Under året har inga nya projekt beviljats finansiering. Vid utgången av året är 100,10 procent av åtgärdens budget uppbunden och landskapsregeringens utbetalningar uppgår vid samma tidpunkt till 88 812,71 euro, vilket motsvarar 52,24 procent av de för åtgärden budgeterade medlen. Motsvarande utgifter har deklarerats till kommissionen. Jordbruksfonden har delfinansierat 36,5 procent vilket utgör 32 416,62 euro. Andelen avslutade projekt uppgår till 88,57 procent av målsättningen och den förhållandevis låga betalningsgraden om 52,24 procent beror på ett antal projekt som ännu inte redovisat sina kostnader.

Programbudgeten för åtgärd M02 Rådgivningstjänster uppgår till 100 000,00 euro. Landskapsregeringen har beviljat 161 030,50 euro eller 134,19 procent av programbudgeten medan utbetalningarna vid utgången av året ligger på en lägre nivå om totalt 76 232,52 euro vilket motsvarar 76,23 procent av åtgärdens budget. Motsvarande utgifter har deklarerats till kommissionen. Jordbruksfonden har delfinansierat 36,5 procent vilket utgör 27 824,84 euro.

Rådgivning gällande jordbrukets konkurrenskraft och ekonomi har genomförts enligt plan men efterfrågan på finansiering för åtgärden och antalet anslutna rådgivare inom dessa områden har varit genomgående lägre än vad som initialt programmerats. Programbudgeten har därefter anpassats genom omfördelningar inom programmets finansieringsram. På betalningssidan finns fortfarande en eftersläpning som förklarar den lägre betalningsgraden. Att den beviljade summan är högre än programbudgeten förklaras med att ett relativt stort antal rådgivningstillfällen i början av programperioden inte genomfördes inom utsatt tid och således kunde anslaget frigöras och beviljas på nytt. De efterfrågade tjänsterna handlar om rådgivning för att förbättra jordbruksföretagens ekonomiska resultat och underlätta omstrukturering och modernisering.

Rådgivningsinsatserna har främst berört konkurrenskraft och lönsamhet samt för produktionsdjurens del rådgivning kring blandning av foder och utfordring av djur samt identifiering och registrering av djur.

Den del av programbudgeten som tilldelats till åtgärd M04 Investeringsstöd till lantbruket och som stöder fokusområde 2A uppgår till 8 059 713,37 euro. Vid utgången av året har sammanlagt 254 ansökningar beviljats finansiering. Landskapsregeringens betalningar uppgår vid utgången av året till totalt 6 801 368,07 euro vilket utgör 84,39 procent av budgeten. Motsvarande utgifter har deklarerats till kommissionen. Jordbruksfonden har delfinansierat 36,5 procent vilket utgör 2 482 499,30 euro. Under år 2024 har inget nytt projekt beviljats finansiering.

I programmet finns uppställt som mål för fokusområde 2A att 20 procent av jordbruksföretagen eller 116 jordbruksföretag¹ omfattas av landsbygdsprogrammets åtgärd M04 Investeringsstöd till lantbruket. Vid utgången av året har sammanlagt 94 unika jordbruksföretag erhållit betalning. Andelen jordbruksföretag med investeringsstöd uppgår vid utgången av år 2024 till 16,21 procent. För åren 2014 - 2016 uppgavs procentandelen felaktigt till 6,55 procent. Utfallet beräknades felaktigt utifrån beviljad finansiering och inte verkställda betalningar. Den korrekta målpuppfyllelsen för 2014 - 2016 utgör 2,76 procent.

Sammanlagt 29 projekt som erhållit stöd för lantbruksinvesteringar stöder sekundärt även livsmedelsindustrin med totalt 2 829 565,76 euro.

FA 2 B; Underlätta inträdet i jordbrukssektorn för jordbrukare med tillräcklig kompetens och i synnerhet generationsskiften

Åtgärden M06 Jordbruks- och affärsutveckling, så kallat startstöd, möter upp mot behovet av nyetablering av jordbrukare.

Programbudgeten för Åtgärd M06 Jordbruks- och affärsutveckling uppgår till 1 188 000 euro. Sammanlagt 1 152 000,00 euro eller 96,97 procent av budgeten är uppbunden av finansieringsbeslut. Under år 2024 har landskapsregeringen inte längre beviljat nya jordbrukare startstöd från landsbygdsutvecklingsprogrammet. Landskapsregeringens betalningar uppgår vid utgången av året till totalt 1 104 000,00 euro eller 92,93 procent av åtgärdens budget. Motsvarande utgifter har deklarerats till kommissionen. Jordbruksfonden har delfinansierat 36,5 procent vilket utgör 402 960,00 euro.

I programmet har uppställts som mål för fokusområde 2B att 33 unga jordbrukare eller 5,69 procent av jordbruksföretagen omfattas av stöd för unga jordbrukares affärsutveckling/investeringar. Vid utgången av år 2024 har 32 unga jordbrukare erhållit del- eller slutbetalning. Andelen jordbruksföretag med stöd från landsbygdsprogrammet uppgår till 5,52 procent. Slutraten har betalats till 25 jordbrukare.

All finansiering som utbetalats för affärsutveckling till unga odlare stöder också sekundärt lantbrukets konkurrenskraft.

¹ Utgångsvärde 580 lantbrukare år 2010

1.3.4 Unionsprioritering 3. Främja livsmedelskedjans organisation, inklusive bearbetning och saluföring av jordbruksprodukter, djurskydd och riskhantering inom jordbruket

FA 3 A. Förbättra primärproducenternas konkurrenskraft genom att på ett bättre sätt integrera dem i livsmedelskedjan med hjälp av kvalitetssystem, skapa mervärde för jordbruksprodukter, säljfrämjande åtgärder på lokala marknader och inom korta leveranskedjor, producentgrupper och producentorganisationer samt branschorganisationer

Åtgärd M04 Investeringar i fysiska tillgångar inom livsmedelsförädling och åtgärd M16 Samarbete möter behoven av samarbetsfrämjande och säljfrämjande åtgärder. Primärproduktion och livsmedelsförädling har ett starkt beroendeförhållande och möjligheter finns att optimera produktion samt försäljning.

Programbudgeten för åtgärd M04 Investeringar i livsmedelsindustrin uppgår till 3 750 000 euro. Landskapsregeringen har under år 2024 beviljat finansiering till fyra projekt om sammanlagt 74 700 euro. Sammanlagt är 95,14 procent eller 3 567 826,31 euro av åtgärdens budget bunden. Landskapsregeringens betalningar uppgår vid utgången av året till totalt 3 154 623,94 euro eller 84,12 procent av budgeten. Motsvarande utgifter har deklarerats till kommissionen. Jordbruksfonden har delfinansierat 36,5 procent motsvarande 1 151 437,74 euro.

I programmet har uppställts som mål att totalinvesteringarna inom åtgärd M04 Investeringar i fysiska tillgångar inom livsmedelsförädling ska uppgå till 15 000 000 euro och att det förväntade antalet projekt uppgår till 40. Vid utgången av året uppgick totalinvesteringarna till 13 012 627,36 euro för 35 insatser vilket utgör 86,75 procent av målsättningen för totalinvesteringarna och 87,50 procent av antalet insatser.

Sammanlagt 24 projekt vilka erhållit stöd för livsmedelsförädling stöder sekundärt även lantbrukets konkurrenskraft med totalt 2 960 982,77 euro.

Budgeten för åtgärd M16 Samarbete uppgår till 300 000 euro. Åtgärden infördes i programmet år 2021 i samband med programändring 6. Under år 2024 har det inte fattats nya finansieringsbeslut. Utbetalningarna uppgår till 44 205,22 euro som i sin helhet har finansierats av Jordbruksfonden med medel från EU:s återhämtningsfond.

1.3.5 Unionsprioritering 4. Återställa, bevara och förbättra ekosystem som är relaterade till jord- och skogsbruket

Åtgärderna som i programmets strategi har valts för att möta de behov som på basen av SWOT-analysen har identifierats under fokusområde 4A, 4B och 4C är:

- M02 Rådgivningstjänster
- M04 Investeringar i fysiska tillgångar
- M07 Grundläggande tjänster och förnyelse av samhällen på landsbygden
- M10 Miljö- och klimatvänligt jordbruk
- M11 Ekologiskt jordbruk och
- M13 Stöd till områden med naturliga eller andra särskilda begränsningar

De totala offentliga utgifterna för hela unionsprioritering 4 uppgick i slutet av år 2024 ackumulerat till 58 817 351,15. I beloppet ingår den nationella tilläggsfinansiering för åtgärderna M11 och M13 och finansieringen från EU:s återhämtningsfond. Av den totala programbudgeten för unionsprioritet 4 som uppgår till 59 999 947, 88 euro är därmed 97,05 procent förbrukad. Av återhämtningsfinansieringen är 76,25 procent och av de ordinarie delfinansierade anslagen har förbrukats 98,52 procent när återkrävda stöd inte beaktas. I översiktstabellen avsnitt 1.b.1) uppgår den totala ackumulerade summan offentliga utgifter till 58 813 926,70. Differensen på 3 424,45 euro beror på att återkrav som beaktades i årsrapporten 2016 samt senare gjorda små korrigeringar inte kan korrigeras i SFC:n för tidigare år.

De insatser som i första hand stöder unionsprioritet 4 stöder sekundärt även unionsprioritet 5 och fokusområde 5D Minska jordbrukens utsläpp av växthusgaser och ammoniak och fokusområde 5E Främja bevarande av kolsänkor och kolinbindning inom jord- och skogsbruk. För sådana åtgärder och insatser som sekundärt stöder fokusområde 5D har ackumulerat betalats 7 217 920,26 euro och för sådana insatser som sekundärt stöder fokusområde 5E har ackumulerat betalats 4 172 975,49 euro.

I tabellen i avsnitt 1.b.1) finns en obalans mellan det kumulativa anslagna beloppet och de kumulativa genomförda betalningarna. De ackumulerade uppgifterna i rapportens punkt 1.b.1) summeras per automatik från de årliga genomföranderapporterna för åren 2015 – 2023. I tabellen visas för de arealbaserade ersättningar M10, M11 och M13 som anslagna utgifter det beräknade beloppet baserat på ansökningarna om utbetalning som lämnats in under kalenderåret och som anges i Tabell A, medan de årliga verkliga betalningarna redovisas i Tabell B3. En noggrannare förklaring till obalansen ges nedan för respektive åtgärd.

Målvärdena för fokusområdena 4A, 4B och 4C har reviderats genom den sjätte programändringen som godkändes av kommissionen den 6 september 2021. I avsnitt 1. b.1) i den årliga genomföranderapporten för år 2024 beräknas upptaget dock mot den reviderade målsättningen även för åren 2016 - 2020.

Genom programändring 6 reviderades även resultatramen och resultatramen för hela Unionsprioritet 4 fastställdes som mål att 12 028 hektar ska omfattas av åtaganden som bidrar till biologisk mångfald, förbättrar vattenförvaltningen och markskötseln och förebygger erosion. I programdokumentet anges målarealen som fysiska areal exklusive den areal som beviljas återhämtningsfinansiering. I SFC:n hämtas arealuppgifterna till uppföljningstabell F från de årliga B3 tabellerna från det år då värdet i de olika kategorierna var som högst. I tabell B3 kan samma areal anges flera gånger. Den beräknade genomförandegraden i Tabell F blir därmed missvisande. Den fysiska arealen som år 2022 omfattades av åtaganden som bidrar till biologisk mångfald, förbättrar vattenförvaltningen och markskötseln och förebygger erosion var 11 822,95 hektar vilket utgör 98,3 procent av den fysiska målarealen.

Utfallet av de enskilda åtgärderna som bidrar till Unionsprioritet 4 beskrivs nedan.

M02 Rådgivningstjänster

För miljörådgivning har inga utbetalningar gjorts och hela anslaget om 20 000 euro är fortfarande outnyttjat.

M04 Investeringar i fysiska tillgångar

I samband med programändring 6 som godkändes av kommissionen år 2021 infördes inom fokusområde 4A en åtgärd för investeringar inom skogsbruket för att möta behovet att bevara biodiversitet och mångfald i skogen. Budgeten uppgår till sammanlagt 500 000 euro. Under år 2022 fattade landskapsregeringen ett finansieringsbeslut. Under år 2024 har inte flera finansieringsbeslut fattats då hela anslaget redan är bundet i beslutet från år 2022. Landskapsregeringens betalningar uppgår vid utgången av året till 236 821,25 euro. Motsvarande utgifter har deklarerats till kommissionen. Jordbruksfonden har delfinansierat 36,5 procent vilket utgör 86 439,76 euro.

M07 Grundläggande tjänster och förnyelse av samhällen på landsbygden

I samband med samma programändring 6 infördes inom unionsprioritering 4 en ny åtgärd för grundläggande tjänster och förnyelse av samhällen på landsbygden för att möta de behov som identifierats för åtgärderna miljöersättning och miljörådgivning genom att stärka upp dessa åtgärder och ge en ökad miljömedvetenhet. Åtgärdens budget som uppgår till 701 630,52 euro. Under år 2022 fattades två finansieringsbeslut. Landskapsregeringens betalningar uppgår vid utgången av året till 349 948,12 euro som i sin helhet har finansierats av Jordbruksfonden med medel från EU:s återhämningsfond.

I samband med den senaste programändringen som godkändes av kommissionen i februari 2024 omfördelades ytterligare budgetmedel om 650 000 euro som till 36,5 procent finansieras av Jordbruksfonden. Under år 2024 har två nya finansieringsbeslut fattats som 548 000 euro. Inga utbetalningar har ännu gjorts under året.

M10 Miljöersättning

Inga ansökningar om utbetalning lämnades in under året på grund av att samtliga åtaganden löpte ut den 30 april 2023 och berättigade inte längre till utbetalning av ersättning efter det. Under år 2024 gjordes dock tilläggsbetalningar till två stödmottagare för stödåret 2022 och därmed har i miljöersättning under år 2024 betalats 2 653,03 euro med medel som tilldelats programmet från EU:s återhämningsfond.

Den totala budgeten för åtgärd M10 Miljöersättning uppgår till 16 085 897,27 euro. Den delfinansierade andelen är 15 266 381,41 euro medan 819 515,88 euro består av så kallad återhämningsfinansiering som tilldelats programmet från EU:s återhämningsfond. När även återkrävda stöd beaktas uppgår det kumulativa beloppet av de delfinansierade betalningarna till 15 182 202,63 euro, varvid 99,4 procent av de budgeterade delfinansierade medlen är förbrukade. Jordbruksfondens andel av motsvarande betalningar som deklarerats till kommissionen uppgår till totalt 5 541 644,70 euro. Det kumulativa utbetalda beloppet av återhämningsfinansieringen uppgår efter återkrav till 799 122,77 euro, varvid 97,5 procent av återhämningsfinansieringen är förbrukad.

Med beaktande av de finansiella korrigeringar som gjorts under tidigare år uppgår de kumulativa betalningarna från programperiodens början till 16 253 172,60 när återkrävda stöd inte beaktas. Enligt tabellen i avsnitt 1.b1) uppgår de kumulativa offentliga utgifterna till 16 376 829,56 euro vilket inte överensstämmer med ovanstående. Differensen om 123 656,95 euro beror på att eko-arealens frivilliga komplement har korrigerats från M10 till M11 vilket speglar motsvarande korrigering som gjorts i

utgiftsdeklarationen. I SFC är det inte möjligt att göra motsvarande korrigerings i B tabellerna retroaktivt eftersom SFC hämtar uppgifterna från tidigare år.

I tabellen i avsnitt 1.b1) finns en obalans också mellan det kumulativa anslagna beloppet för M10 och de kumulativa genomförda betalningarna. Det kumulativa anslagna beloppet som summerats från Tabell A automatiskt från de årliga genomföranderapporterna är 14 628 226,51 euro medan de kumulativa genomförda betalningarna som summerats från Tabell B3 är 16 376 829,56 euro. Den stora obalansen beror på att det beräknade beloppet för den del av 2015 års ersättningar som betalades ut under våren 2016 med nya pengar för gamla periodens åtgärder saknas från Tabell A i AIR 2016 medan betalningarna rapporteras i Tabell B3. Således saknas 1 750 433,53 euro från det kumulativa anslagna beloppet för M10 vilka redovisats som genomförda i Tabell B3. Det korrekta anslagna beloppet för M10 är 16 378 660,04 euro för ansökningar som inkommit under åren 2015 – 2022.

M11 Ekologisk produktion

Inga ansökningar lämnades in under året på grund av att samtliga åtaganden löpte ut 30.4.2023 och berättigade inte längre till utbetalning av ersättning efter det.

Den totala programbudgeten för ekologiskt jordbruk uppgår till 9 283 307,72 euro. Den delfinansierade andelen är 9 167 650,00 euro och den helt nationellt finansierade andelen är 115 658 euro. När även återkrävda stöd beaktas uppgår det kumulativa beloppet av delfinansierade betalningar till 9 087 853,14 euro, varvid 99,1 procent av de budgeterade delfinansierade medlen är förbrukade. Jordbruksfondens andel av motsvarande betalningar som deklarerats till kommissionen uppgår till 3 317 077,12 euro. Utöver den delfinansierade ersättningen betalades år 2014 en nationell tilläggsfinansiering om 124 545,72 euro som ingick i betalningarna för gamla programperiodens åtaganden som var i kraft år 2014.

Med beaktande av de finansiella justeringarna som gjorts under tidigare år uppgår det kumulativa betalningarna från programperiodens början till 9 368 332,80 euro när återkrävda stöd inte beaktas. Enligt tabellen i avsnitt 1.b1) uppgår de kumulativa offentliga utgifterna till 9 243 034 98 euro vilket inte överensstämmer med ovanstående. Differensen om 125 297,82 euro beror på att 123 656,95 euro har överförts M10 till M11 när betalningarna för eko-arealens frivilliga komplement har överförts från M10 till M11 och på att tidigare år har återkrav felaktigt beaktats i B tabellerna, därutöver har några övriga små felaktigheter om sammanlagt 1 640,87 euro konstaterats i underlaget till B tabellerna. I SFC är det inte möjligt att göra motsvarande korrigerings i B tabellerna retroaktivt eftersom SFC hämtar uppgifterna från tidigare år.

I tabellen i avsnitt 1.b1) finns en obalans också mellan det kumulativa anslagna beloppet för M11 och de kumulativa genomförda betalningarna. Det kumulativa anslagna beloppet som summerats från Tabell A automatiskt från de årliga genomföranderapporterna är 8 284 726,32 euro medan de kumulativa genomförda betalningarna som summerats från Tabell B3 är 9 243 034,98 euro. Obalansen beror på att Tabell A inte omfattar anslaget för de betalningar som gjordes våren 2016 med medel från landsbygdsutvecklingsprogrammet 2014–2022 för åtgärder som ingick i landsbygdsutvecklingsprogrammet 2007–2013 och som tillhörde stödet 2015. Således saknas 1 001 107,35 euro från det kumulativa anslagna

beloppet för M11 vilka redovisats som genomförda i Tabell 3B. Det korrekta anslagna beloppet för M11 är 9 285 833 67 euro.

M13 Kompensationsersättning

Inga betalningar av kompensationsersättning till områden med naturliga eller andra särskilda begränsningar har gjorts under 2024.

Den totala programbudgeten för åtgärd M13 är 32 759 112,37 euro. Den delfinansierade andelen är 28 464 81,73 euro och den helt nationellt finansierade andelen 4 294 435 euro i vilken ingår den nationella förhöjningen till husdjurgårdar och den generella nationella försörjningsberedskapsförhöjningen som betalades år 2022. När återkrävda stöd beaktas uppgår det kumulativa beloppet av de delfinansierade betalningar från programperiodens början till 28 213 070,93 euro vilket motsvarar 99,1 procent av de budgeterade medlen. Jordbruksfondens andel av motsvarande betalningar som deklarerats till kommissionen uppgår till 10 297 600,76 euro.

Med beaktande av de finansiella korrigeringar som gjorts under tidigare år uppgår det kumulativa betalningar till 32 609 076,37 euro inklusive den nationella husdjursförhöjningen och försörjningsberedskapsförhöjningen. Enligt tabellen i avsnitt 1.b1) uppgår de kumulativa offentliga utgifterna till 32 607 292,79 vilket inte överensstämmer med ovanstående. Differensen om 1 783,58 euro beror på att tidigare år har återkrav felaktigt beaktats i B tabellerna samt att övriga små felaktigheter konstaterats i underlaget till B tabellerna. I SFC är det inte möjligt att göra motsvarande korrigering i B tabellerna retroaktivt eftersom SFC:n hämtar uppgifterna från tidigare år.

I tabellen i avsnitt 1.b1) finns en obalans också mellan det kumulativa anslagna beloppet för M13 och de kumulativa genomförda betalningarna. Det kumulativa anslagna beloppet som summerats från Tabell A är 31 107 814,91 euro medan de kumulativa genomförda betalningarna som summerats från Tabell B3 är 32 607 292,79. Orsaken till obalansen är att den nationella husdjursförhöjningen saknas från Tabell A för åren 2015, 2016 och 2016. Betalningarna redovisas dock som genomförda i Tabell B3. Sammanlagt saknas 1 229 769,79 euro från de anslagna medlen. Det korrekta anslagna beloppet för M13 är 32 337 584,70 euro.

Landskapet Åland tilldelade 34,80 euro av de medel som överfördes från Pelare I till Jordbruksfonden genom tillämpning av artiklarna 7.2 och 14.1 i förordning (EU) nr 1307/2013. Landskapsregeringen beslöt i den sjätte programändringen tilldela beloppet till åtgärd M13 kompensationsersättning som ett extra stöd under räkenskapsåren 2022 och 2023. Till beloppet lades till en nationell motfinansiering om 60,54 euro varvid det totala beloppet uppgår till 95,34 euro. I programbudgeten anges beloppet separat från ordinarie budgetmedel och även betalningarna ska bokföras separat. Det är dock inte möjligt att göra en separat betalning av ett så litet belopp, varför anslaget kommer att bli outnyttjat.

FA 4 A. Att återställa och bevara biologisk mångfald

För åtgärder och insatser som i första hand stöder fokusområdet 4A har det ackumulerat under åren 2014 - 2024 betalats i offentliga utgifter 38 380 677,18 euro varav 593 070,59 euro består av återhämtningsfinansiering som ingick i utbetalningarna år 2021, 2022, 2023 och 2024. För åtgärder och

insatser som sekundärt stödet fokusområde 4A har ackumulerat från programperiodens början betalats 9 915 047,40 euro.

Målsättningen för fokusområde 4A är att 4 601 hektar eller 23,45 procent av jordbruksmarken ska år 2025 omfattas av åtgärder som stöder biologisk mångfald och landskap. Ingen nya areal har tillkommit under år 2024 då betalningarna som gjorts under året utgör tilläggsbetalning för de ansökningar som tillhör stödåret 2022. Åtgärder som primärt stöder fokusområde 4A har under programperioden således genomförts som mest på 4 840 hektar vilket är 24,67 procent av den totala jordbruksarealen. Denna areal uppnåddes år 2016.

I samband med programändring 6 infördes inom fokusområde 4A en åtgärd för investeringar inom skogsbruket (M04) för att möta behovet att bevara biodiversitet och mångfald i skogen. Målsättningen är att 100 procent av skogsarealen på Åland ska år 2025 omfattas av denna åtgärd. Under år 2022 godkändes ett projekt som omfattar hela skogsarealen på Åland varvid målet har uppfyllts. Utfallet mäts mot kontextindikator 29 Skog och andra skogsmarker (FOWL) (000) – totalt (67 000 hektar).

FA 4 B. Att förbättra vattenförvaltningen

För åtgärder och insatser som i första hand stöder fokusområdet 4B har det under åren 2014 - 2024 betalats totalt 19 661 219,11 euro och för åtgärder och insatser som sekundärt stöder fokusområde 4B har ackumulerat från programperiodens början betalats 2 475 915,51 euro.

Målsättningen för fokusområde 4B är att 13 387 hektar eller 68,23 procent ska år 2025 omfattas av åtgärder som förbättrar vattenförvaltningen. Ingen nya areal har tillkommit under år 2024. Åtgärder som primärt stöder fokusområde 4B har under programperioden således genomförts som mest på 13 214,56 hektar vilket är 67,35 procent av den totala jordbruksarealen. Denna areal uppnåddes år 2022.

FA 4 C. Att förbättra markskötseln

För åtgärder och insatser som i första hand stöder fokusområdet 4C har ackumulerat från programperiodens början betalats 775 454,86 euro varav 185 263,53 euro består av återhämtningsfinansiering som ingick i betalningarna år 2021, 2022 och 2023. För åtgärder och insatser som sekundärt stödet detta fokusområde har ackumulerat betalats 2 768 269,61 euro.

Målsättningen för fokusområde 4C är att 3 962 hektar eller 20,19 procent av jordbruksmarken ska år 2025 omfattas av åtgärder som förbättrar markskötsel och/eller förebygger jorderosion. Ingen nya areal har tillkommit under år 2024. Åtgärder som primärt stödet fokusområde 4C har under programperioden således genomförts som mest på 4 161,73 hektar vilket är 21,21 procent av den totala jordbruksarealen. Denna areal uppnåddes år 2022.

1.3.6 Unionsprioritering 5. Främja resurseffektivitet och stödja övergången till en koldioxidsnål och klimattålig ekonomi inom jordbruks-, livsmedels- och skogsbrukssektorn.

FA 5 A. Effektivisera vattenanvändningen av jordbruket

I samband med programändring 6 som godkändes av kommissionen år 2021 utvidgades åtgärden M04 Investeringar inom jordbruket för att möta behovet att hantera effekterna av klimatförändringen. Detta genom att skapa system som kan säkerställa och fördela vattentillgången under grödornas växtperiod men också att säkerställa system som kan hantera och dränera de periodvis stora nederbördsmängder som annars kan hota att förstöra skörd eller odlingsförhållanden.

Programbudgeten för vattenbesparande investeringar uppgår till 675 866,36 euro. Under året har inget projekt beviljats finansiering.

Målsättningen är att 30 projekt ska genomföras fram till programperiodens slut och att 35,29 procent, vilket utgör 300 hektar av den bevattnade marken², ska beröras av investeringar för vattenbesparing. Sammanlagt har 27 projekt beviljats finansiering och utbetalningar har gjorts till 19 projekt. Av den bevattnade marken omfattas 59,29 procent motsvarande 504 hektar av investeringarna. Landskapsregeringens betalningar uppgår i slutet av året till totalt 264 262,59 euro vilket är 39,1 procent av budgeten. Motsvarande utgifter har deklarerats till kommissionen. Jordbruksfonden har delfinansierat 36,5 procent vilket utgör 96 455,86 euro.

FA 5 C. Främja en hållbar samhällsekonomi genom att underlätta tillgången till och användningen av energi från förnybara källor och användningen av biprodukter, avfall, restprodukter och andra råvaror som inte är avsedda till livsmedel

I samband med programändring 6 som godkändes av kommissionen år 2021 infördes i programmet även en åtgärd för investeringar för att möta behovet av ökad användning av förnyelsebar energi inom jordbruket och livsmedelsförädlingen. Teknikutveckling och effektivare energiförsörjningssystem möts upp genom åtgärder som underlättar tillgången till och användningen av förnyelsebara energikällor samt utveckling av energieffektivitet genom återvinning och användning av restprodukter och avfall för energiproduktion.

Programbudgeten uppgår till 1 900 000 euro. Under året har ett projekt inom lantbruket beviljats finansiering om totalt 424 523,10 euro.

Målsättningen är att 25 projekt ska genomföras under programperioden. Totalinvesteringen i förnyelsebar energi är beräknad till 5 700 000,00 euro. Sammanlagt har 19 projekt varav två inom livsmedelsförädling beviljats finansiering. Landskapsregeringens betalningar uppgår till totalt 1 106 876,43 euro vilket är 58,25 procent av de anslagna medlen. Motsvarande utgifter har deklarerats till kommissionen. Jordbruksfonden har delfinansierat 36,5 procent vilket utgör 283 845,31 euro. Den totala investeringen uppgår till 3 992 782,20 euro.

² Den bevattnade arealen totalt 800 hektar.

1.3.7 Unionsprioritering 6. Främja social delaktighet, fattigdomsbekämpning och ekonomisk utveckling på landsbygden

FA 6 B. Främja lokal utveckling på landsbygden

Strategin för lokalt ledd utveckling genom Leadermetoden som ingår i åtgärd M19 valdes för att möta identifierade behov som generationsväxling i mikroföretag, utveckling och diversifiering av mikroföretag, ökad vertikal integration inom näringen enligt principen från jord till bord, upprätthållande av social service, utvecklande av föreningsliv, ökad inflyttning och stimulans till kunskaps- och erfarenhetsutbyte.

Programbudgeten uppgår till 2 171 049,38 euro. Under året har det inte beviljats finansiering till nya projekt. Programbudgeten var redan vid utgången av år 2022 uppbunden av finansieringsbeslut till ett sammanlagt belopp om 2 275 780,40 euro motsvarande 104,82 procent av åtgärdens budget. I översiktstabellen avsnitt 1.b.1) uppgår summan offentliga utgifter till 2 128 781,60 euro. Differensen 146 998,80 euro beror på att dessa beviljanden i årsrapporten 2017 inte registrerades under delåtgärd 19.2 utan enbart under åtgärd M19 som helhet. Korrigeringar kan inte inregistreras i SFC för tidigare år.

Betalningarna uppgår vid slutet av år 2024 till totalt 2 048 530,90 euro eller 94,36 procent av åtgärdens budget. Motsvarande utgifter har deklarerats till kommissionen. Jordbruksfonden (Ejflu) har delfinansierat 65 procent vilket utgör 1 331 545,09 euro.

I programmet har uppställts som mål att 88,17 procent av landsbygdsbefolkningen får ta del av förbättrade tjänster/infrastrukturer och att insatserna som får stöd ska bidra till att fem arbetstillfällen skapas. Uppföljningen av resultatindikatorerna sker i samband med slutredovisning av projekten. I rapporteringen framgår att 67 093 personer har dragit nytta av förbättrade tjänster. Med 81 slutförda projekt är andelen av befolkningen som drar nytta av förbättrade tjänster 236,63 procent. I uppföljningen av indikatorn är det inte möjligt att identifiera unika personer. Vid utgången av året är 5,65 nya arbetstillfällen redovisat i datasystemet. Till arbetstillfällen har räknats bestående arbetstillfällen som skapats och är bestående även efter projektidens utgång. Arbetstillfällen finansierade med projektstöd endast under projektets livslängd ingår inte i Tabell D. Fram till slutet av år 2024 har 47 personer varit i projektanställning av varierande omfattning under projektperioden.

Eftersom hela landskapet Åland omfattas av en enda lokal aktionsgrupp (LAG) överstiger procentandelen av befolkningen som omfattas av lokala utvecklingsstrategier 100 procent då Åland under en mycket lång tid haft en växande befolkning. Indikatorn bedöms inte vara lämplig för Ålands landsbygdsprogram.

1.3.8 Tekniskt stöd

Landskapsregeringen har genom två beslut år 2016 och år 2021 beslutat finansiera tekniskt stöd för utvärderingar, datasystem, informationsinsatser och kontroller inom programmet vilket motsvarar den totala budgeten på 1 730 000 euro.

Vid utgången av år 2024 uppgår landskapsregeringens betalningar till 1 531 918,38 euro vilket är 88,55 procent av budgeten. Motsvarande utgifter har deklarerats till kommissionen. Jordbruksfonden har delfinansierat 36,5 procent vilket utgör 559 150,21 euro.

2. Framstegen i genomförandet av utvärderingsplanen

2.1. En beskrivning och motivering av eventuella förändringar i utvärderingsplanen för landsbygdsprogrammet under året.

Under året har det inte skett förändringar. Under år 2022 reviderades utvärderingsplanen med anledning av övergångsperioden 2021 - 2022. Tidsplanen för slututvärderingen justerades så att arbetet påbörjas i januari 2026 och en färdig slutversion levereras senast i december 2026.

2.2. En beskrivning av den utvärderingsverksamhet som genomförts under året (med hänvisning till avsnitt 3 i utvärderingsplanen)

I enlighet med utvärderingsplanen har det under år 2024 inte genomförts en tematisk årsrapport med fördjupningsdelar.

2.3. En beskrivning av den verksamhet som bedrivits i samband med tillhandahållande och förvaltning av data (med hänvisning till avsnitt 4 i utvärderingsplanen)

Huvuddelen av den data och information som hittills behövs för programmets uppföljning och utvärdering har hämtats från de elektroniska stödadministrationsprogrammen som förvaltningsmyndigheten använder. Stödtilämpningen som är ett integrerat administrations- och kontrollsystem (IACS) har använts för arealstöden och motsvarande system Hyrrä har använts för projektstöden.

Utöver den statistiska datainsamlingen har för den löpande utvärderingen miljöuppföljning genomförts genom särskilda utredningar eller genom utarbetande av uppföljningssystem med avseende på de miljöåtgärder som genomförs inom de valda fokusområdena för att säkerställa tillräcklig tillgång till data inom det avsedda området.

Ålands landskapsregering tecknade år 2017 avtal med Sveriges lantbruksuniversitet (SLU) om kvalitetskontroll och uppföljning av mätningar i två åländska jordbruksdiken för att kartlägga miljöpåverkan på typiska åländska jordbruksområden. Målsättningen är att skapa ett långsiktigt och kontinuerligt system för att granska och följa upp lantbrukets belastning av vattendragen. Mätningarna i fält liksom odlingsinventeringarna har fortlöpt under år 2023 och omfattar det agrohydrologiska året 2022–2023 vilket utgörs av perioden 1 juli 2022 – 30 juni 2023. En längre redovisning levereras till landskapsregeringen under år 2025 och omfattar åren 2023 och 2024.

2.4 En förteckning över avslutade utvärderingar, inklusive hänvisningar till om de har offentliggjorts på internet

<i>Utgivare/redaktör</i> Ålands landskapsregering/Nordregio/Ålands statistik och utredningsbyrå
<i>Författare</i> Nordregio/Ålands statistik och utredningsbyrå
<i>Namn</i> Utvärderarnas årsrapport för 2019
<i>Sammanfattning</i> En sammanfattning presenterades i förvaltningsmyndighetens årliga genomföranderapport 2019
<i>Länk till hemsida</i> www.regeringen.ax

2.5. En sammanfattning av genomförda utvärderingar, med fokus på utvärderingsresultat

Under året har det inte genomförts något specifikt utvärderingsuppdrag utanför förvaltningsmyndighetens löpande uppföljning av programmet. Den senaste fördjupade rapporten belyste två teman vilka tagits fram i diskussion med Ålands landskapsregering. Fördjupningen handlade om effekter av förändrade arealkrav i villkoren för erhållande av arealbaserade ersättningar och om effekter av jordbrukets investeringar inom LBU-programmet.

En sammanfattning med fokus på utvärderingsresultat presenterades redan i den årliga genomföranderapporten för år 2019.

2.6. En beskrivning av de kommunikationsåtgärder som bedrivits i samband med publicering av utvärderingsresultat (med hänvisning till avsnitt 6 i utvärderingsplanen)

Presenterades i den årliga genomföranderapporten för år 2019 i avsnitt 2.5.

2.7. En beskrivning av uppföljningen av utvärderingsresultaten (med hänvisning till avsnitt 6 i utvärderingsplanen)

Uppföljningen av senaste utvärderingsrapport presenterades i den årliga genomföranderapporten för år 2019.

3. Faktorer som påverkar genomförandet av programmet och vidtagna åtgärder

3.1. En beskrivning av åtgärder som vidtagits för att försäkra kvalitet och effektivitet i genomförandet.

Som helhet har genomförande av programmet fungerat väl med beaktande av att den senare delen av programperioden påverkat lantbruksbranschen som upplevt en mycket osäker period.

De åländska konsumentpriserna steg i genomsnitt 2,7 procent under år 2024, med en nedåtgående trend (1,5 procent i december 2024). Jordbrukets lönsamhet för 2024 prognostiseras att fortsätta vara svag och ligga på samma nivå som fjolåret.

De samlade ackumulerade betalningarna exklusive nationellt finansierade tilläggsdelar uppgår till 93,4 procent av programbudgeten. Under året har inga arealbaserade ersättningar betalats ut förutom två tilläggsbetalningar för stödåret 2022. För projektstöden uppgår de ackumulerade betalningarna till 73,42 procent och flera betalningar kommer ännu att verkställas under år 2025.

Av den återhämtningsfinansiering från EU:s återhämtningsfond som Åland fick ta del av för att stödja återhämtningen efter Covid 19-pandemin har 1 204 016,97 euro av den totala budgeten på 1 821 146,40 euro betalats ut vilket innebär att 66 procent av återhämtningsfinansieringen är förbrukad. Inom åtgärden M10 Miljöersättning har alla betalningar slutförts. Inom de två övriga åtgärderna M07 Grundläggande tjänster och förnyelse av samhällen på landsbygden och M16 Samarbete har tills vidare ett av fem beviljade projekt slutförts och erhållit slutbetalning.

Unionsprioritering 1. Främja kunskapsöverföring och innovation inom jord- och skogsbruk och på landsbygden.

Måluppfyllelsen för landsbygdsprogrammets horisontella prioritering som syftar till att främja kunskapsöverföring och innovation varierar. Det är i synnerhet åtgärd M01 Kunskapsöverföring, M02 Rådgivning och M16 Samarbete som förväntas bidra till detta mål. Av programfinansieringen är 0,69 procent budgeterad för detta inom fokusområde 1A. Vid utgången av året uppgår måluppfyllelsen till 0,28 procent. En delorsak till att måluppfyllelsen inte är högre beror på att åtgärden M16 Samarbete programmerades in sent i genomförandet av programmet och att alla budgeterade utgifter ännu inte är redovisade.

Målsättningarna för antal deltagare i kurser för kunskapsöverföring har uppfyllts i sin helhet. De kurser för kunskapsutveckling som genomförts och slutförts har lockat totalt 914 deltagare och uppfyllt målen för livslångt lärande inom fokusområde 1C.

Åtgärden M16 Samarbete förväntas stärka livsmedelssektorn med ökad konkurrenskraft genom kort livsmedelskedja och försäljning av livsmedel på lokala marknader. Målsättningen är 15 projekt inom fokusområde 1B. Tre projekt har beviljats finansiering med syfte till förnyelse och utökade samarbeten och

den beviljade finansieringen till dessa projekt uppgår sammanlagt till 76 procent av åtgärdens budgeten. Antalet projekt som förväntas erhålla finansiering kommer inte att uppfyllas. Det kan konstateras att det inte funnits tillräckligt med referensdata vilket försvårade prognostiseringen när den nya åtgärden infördes i programmet. Under året avslutades ett projekt. Projektet var en förstudie inför ett digitaliseringsprojekt riktat till livsmedelsproducenter och -förädlare för att underlätta marknadsföring och försäljning samt digitalisering av arbetsprocesser inom administration.

Ett samarbetsprojekt som förväntas skapa nya metoder för biodlare, där nyttan är minskade förluster, förbättrad skörd och bättre skötsel av biodlingen pågår. Projektet är ännu inte slutredovisat.

Dessutom pågår ett utvecklings- och pilotprojekt som ska aktivera ett landsbygdsbaserat cirkulärt system och utveckla en konkret och verklighetsförankrad verksamhetsmodell för hur man kan använda biomassa producerad utanför produktiva åkrar för att öka resiliens vid torka, ha mera tillgång till foder och öka självförsörjning av näringsämnen och biologisk aktivitet i åkrarna. Inte heller detta projektet är ännu slutredovisat.

Unionsprioritering 2. Förbättra jordbruksföretagens möjligheter att överleva och konkurrenskraften inom alla typer av jordbruk i alla regioner och främja innovativ jordbruksteknik och hållbar skogsförvaltning

Intresset för att bli lantbrukare motsvarar det som programmerats och 32 lantbrukare har beviljats startstöd vilket ger en måluppfyllelse på 97 procent.

I programmets resultatram finns uppsatta målsättningar för det finansiella genomförandet och omfattningen av jordbruksföretag som tagit del av programmets finansiering. De förverkligade utgifterna för hela unionsprioritet 2 i förhållande till de uppsatta målsättningarna uppgår till 84 procent. Måluppfyllelsen för antalet jordbruksföretag som erhållit investeringsstöd och startstöd från programmet uppgår till 84 procent.

Unionsprioritering 3. Främja livsmedelskedjans organisation, inklusive bearbetning och saluföring av jordbruksprodukter

I förhållande till programbudgeten för unionsprioritet 3 är måluppfyllelsen i resultatramen för de offentliga utgifterna 85,30 procent.

Under året beviljades ingen finansiering från åtgärd M16 Samarbete och endast fyra företag beviljades stöd för livsmedelsförädling inom åtgärd M04. Investeringsviljan har ännu inte återhämtat sig till nivån före Covid 19-pandemin och i samband med den senaste programändringen överfördes 650 000 euro av programbudgeten från livsmedelsförädling till åtgärd M07 Grundläggande tjänster och förnyelse av samhällen på landsbygden inom Unionsprioritet 4.

Unionsprioritering 4. Återställa, bevara och förbättra ekosystem som är relaterade till jord- och skogsbruket

Genomförandet av de arealbaserade ersättningarna löpte under hela programperioden i stort enligt förväntningarna. Åtgärderna är långt beroende av odlingsförutsättningarna på gårdarna och den långa

programperioden har inneburit att det på många gårdar har skett förändringar i produktionen vilket genom åren har återspeglats sig i genomförandet av åtgärderna i programmet. Under programperioden har finansiering därför överförts mellan åtgärderna för att möta efterfrågan och intresset hos stödmottagarna.

Inom landsbygdsutvecklingsprogrammet infördes år 2021 en ny åtgärd M07 Grundläggande tjänster och förnyelse av samhällen på landsbygden med möjlighet att finansiera miljöutredningar och -inventeringar samt åtgärder för att öka miljömedvetenheten hos olika aktörer på landsbygden. Redan vid utgången av år 2022 var hela programbudgeten bunden i sin helhet och programförvaltningen föreslog därför under året att avsätta ytterligare medel till åtgärden efter som lantbrukets miljö- och klimatpåverkan konstaterades ha ett ständigt behov av utvecklande arbete. Med en programändring som godkändes av kommissionen år 2024 kunde tilläggsfinansieringen förverkligas genom en omfördelning av 650 000 euro från åtgärd M04 Investeringar inom livsmedelsförädling till åtgärd M07 Grundläggande tjänster och förnyelse av samhällen på landsbygden.

För den miljörådgivning som erbjudits inom programmet har efterfrågan saknats.

Unionsprioritering 5. Främja resurseffektivitet och stödja övergången till en koldioxidsnål och klimattålig ekonomi inom jordbruks-, livsmedels- och skogsbrukssektorn

I samband med förlängningen av programperioden med övergångsåren 2021 – 2022 infördes nya investeringsåtgärder riktade mot bevattning inom fokusområde 5A och energi inom fokusområde 5C med en totalbudget om 2 575 866,36 euro.

Till följd av omständigheterna efter Rysslands invasion av Ukraina påverkade energiprisernas utveckling lantbruket starkt vilket ledde till en fortsatt stor efterfrågan på finansiering av kostnadsbesparande energiinvesteringar. Samtidigt konstaterades att en del budgetmedel som tilldelats för investeringar som effektiviserar vattenanvändningen inom jordbruket inte blivit utnyttjade. Den något lägre nyttjandegraden kunde härledas till något lägre projektkostnader än förväntat trots att intresset för åtgärden varit stor. Med en programändring som godkändes av kommissionen den 7 februari 2024 omfördelades därför 300 000 euro från åtgärd M04 Investeringar i fysiska tillgångar inom jordbruket som var avsedda för bevattningsinvesteringar, till energiinvesteringar inom jordbruket.

Efterfrågan på finansiering för energiinvesteringar inom livsmedelsförädling har också varit mindre än förväntat. Ukraina krisen och det osäkra läget som drabbat hela samhället och i synnerhet finansmarknaden med det höjda ränteläget och en kraftig inflation som följd i kombination med höga energikostnader hade gjort att de åländska livsmedelsföretagen skjutit fram eller avvaktat med investeringar i verksamheterna vilket i sin tur minskat efterfrågan på finansiering.

Målsättningen är att 25 investeringar i energibesparingar ska genomföras och att 300 hektar bevattnad mark ska ställa om till effektivare bevattningssystem. I förhållande till programbudgeten för unionsprioritet 5 har måluppfyllelsen för de offentliga utgifterna uppnåtts till 53 procent och beträffande antalet investeringar i förnyelsebar energi har målsättningen uppnåtts till 76 procent. Måluppfyllelsen i hektar gällande investeringar för bevattnad mark som ställs om till effektivare bevattningssystem har uppnåtts till 168 procent.

I januari 2024 har ytterligare finansiering beviljats en stor investering i förnyelsebar energi varvid 75 procent av budgeten för unionsprioritet 5 är bunden. Den slutliga måluppfyllelsen erhålls då alla betalningar verkställts senast vid utgången av år 2025.

Unionsprioritering 6. Främja social delaktighet, fattigdomsbekämpning och ekonomisk utveckling på landsbygden

Genomförandet av den lokala utvecklingsstrategin har förlöpt mycket bra. Under året har det inte beviljats ny finansiering då budgeten redan överskridits. Överskridning av budgeten har möjliggjorts till den del det har återbokats medel för projekt som inte nyttjat hela sin beviljade finansiering. Sammanlagt 81 projekt har beviljats stöd varav alla är avslutade. Betalningarna uppgår till 94,36 procent av budgeten. LAG-gruppens verksamhet har omfattat hela Åland med vilken indikatorn för befolkning som omfattas av LAG-gruppen är uppfylld.

E-administration

Hyrrä, som är ett ärendehanteringssystemet för administration och kontroll av företags- och projektstöden, fungerar och betalningarna har skett utan större störningar. Ansökningarna sker elektroniskt via Hyrrä. Övervakningarna som genomförs dokumenteras i en promemoria och rapporteras till Livsmedelsverket.

Stödtillämpningen, som är det integrerade administrations- och kontrollsystem som används för administrationen av arealstöden har uppdaterats inför den nya programperioden 2023–2027. Samtliga inlämnade ansökningar som lämnats in under år 2024 hör till programperioden 2023–2027.

Alla betalningar från Hyrrä och Stödtillämpningen har skett genom Livsmedelsverkets Samposystem.

Övervakning och kontroll

För att försäkra kvalitet och effektivitet i genomförandet av programmet utförs systematiska och regelbundna kontroller av inlämnade ansökningar både gällande företags- och projektstöd samt arealbaserade stöd. Kontrollerna görs för att försäkra en korrekt betalning och effektivt utnyttjande av fondmedel.

På grund av att samtliga arealbaserade åtaganden tillhörande programperioden 2014 – 2022 upphörde den 30 april 2023 har inga kontroller av de arealbaserade åtgärderna längre gjorts under år 2024.

Administrativa kontroller av samtliga stödansökningar av företags och projektstöd har gjorts på basen av de uppgifter som finns i Hyrrä. För investeringar görs ett kontrollbesök på plats innan slutbetalning verkställs. Livsmedelsverket har gjort slumpmässiga kontrollurval medan landskapsregeringen har gjort det riskbaserade urvalet för kontroller på plats. Urvalet och utfallet av de riskbaserade kontrollerna har meddelats till Livsmedelverket.

Under året togs till kontroll på plats sammanlagt fyra projekt med ett slumpmässigt urval och ett projekt med ett riskbaserat urval. Fyra av kontrollerna på plats har slutförts under år 2024 och ytterligare en under det första kvartalet 2025. Dessutom utfördes under år 2024 en varaktighetskontroll av sammanlagt fyra

investeringar bland de åtaganden som ännu var öppna. Landskapsregeringen gjorde ett slumpmässigt urval kompletterat med ett urval beaktande risker och ekonomiska konsekvenser.

I samband med kontrollerna har det inte uppdagats sådana brister som skulle föranlett ett återkrav av utbetalda medel.

Livsmedelsverket ansvarar i enlighet med avtal mellan Ålands landskapsregering och Livsmedelsverket för upprättandet av kontrollrapporter som också har skickats till Kommissionen.

3.2. Mekanismer för kvalitet och effektivitet

	Förenklade kostnadsalternativ (proxy genereras automatiskt)		
	Finansiell ram OP (Ejflu)	% planerad andel av utgifterna med förenklade kostnadsalternativ i förhållande till finansiell ram i OP	% andel av verkställda utgifter som täcks med förenklade kostnadsalternativ (ackumulerat)
Fondspecifika metoder EU 1303/2015 artikel 67(5)	euro	% (Genererats från SFC) uppdateras från SFC	% (Genererats från SFC) Uppdateras från SFC

4. Åtgärder som vidtagits för att uppfylla kravet på tekniskt stöd och publicitet för programmet

4.1 Upprättande av ett nationellt landsbygdsnätverk och vidtagna åtgärder enligt sin handlingsplan (förvaltningsstruktur och enhet för nätverksstöd)

Landskapsregeringen ingår i det nationella landsbygdsnätverket som sprider information om programmet på landsnivå och som administreras via Finlands landsbygdsprogram.

Inom ramen för landsbygdsnätverkets verksamhet har representanter för Landsbygdsverket besökt landskapsregeringen och den lokala aktionsgruppen på Åland för gemensamt utbyte av information gällande vad som är aktuellt inom nätverket och om Leader Ålands verksamhet.

4.2 Åtgärder som vidtagits för att skapa publicitet för programmet

Ålands landskapsregering är förvaltningsmyndighet för landsbygdsprogrammet och är därmed huvudansvarig för genomförandet av programmets kommunikationsplan. Gällande de åtgärder som genomförs genom Leader-metoden ansvarar den lokala aktionsgruppen för informationsinsatserna. Inom ramen för det landsomfattande landsbygdsnätverket möjliggörs även informationsinsatser i samarbete med Ålands landskapsregering.

Programmets målgrupper utgörs huvudsakligen av stödmottagare och potentiella stödmottagare, övriga aktörer så som intressebevakare, näringslivsorganisationer, massmedia och kommuner samt den breda allmänheten.

Som förvaltningsmyndighetens huvudsakliga informationskälla har fungerat landskapsregeringens webbplats www.regeringen.ax. [Programdokumentet](#) finns tillgängligt för alla målgrupper. På webbplatsen publiceras årligen även en sammanfattning av programmets genomförande samt de utvärderingsrapporter som gjorts av externa utvärderare. Övervakningskommitténs arbete har kunnat följas genom att ta del av publicerade mötesprotokoll. Under 2023 lanserades stödportalen stod.ax där information finns om landskapsregeringens möjligheter att bevilja ekonomiskt stöd under programperioden 2023–2027. På portalen finns information om vilka åtgärder/projekt som kan finansieras, vilka kostnader som kan godkännas och hur man ansöker om ett stöd.

Under året har information kontinuerligt även lagts ut på jordbruksbyråns [Facebook-sida](#).

Jordbruksbyråns nyhetsbrev har distribuerats till alla jordbrukshushåll på Åland och finns dessutom att läsa på landskapsregeringen webbplats [Jordbruksbyrån informerar](#).

Offentlighetsprincipen har dessutom möjliggjort en god massmedial bevakning av projekt som erhållit programfinansiering.

Information om projektstöden har i huvudsak skett i direkt kontakt med bankerna och berörda lantbrukare och andra stödmottagare. De som erhåller programfinansiering informeras vid enskilda möten om de villkor som är anknutet till finansieringen.

I samband med informationsåtgärderna har landskapsregeringen iakttagit de tekniska kännetecken som föreskrivs i kommissionens genomförandeförordning (EU) nr 808/2014. Upplysningstavlor med information om jordbruksfondens delfinansiering av projekt har distribuerats till stödmottagare vilka erhållit investeringsstöd.

Den lokala aktionsgruppen har ansvarat för sina informationsinsatser. På leader.ax publiceras nyheter, information om ansökan och redovisning, beviljade projekt och annat inspirationsmaterial. Lokalkraft Leader Åland har även varit aktiv på sociala media Facebook och Instagram. Då alla projekt avslutat sina aktiviteter under 2023 har Lokalkraft Leader Åland under 2024 fokuserat på implementeringen av programperioden 2023–2027.

Bilaga 1. Indikatortabeller

Kalenderår 1.1.2024-31.12.2024

Tabell A: Beviljade offentliga utgifter (€)					
		Delåtgärd	FA/P	Åtaganden	Totalt per åtgärd
		Offentliga utgifter totalt			
M01	Kunskapsöverförings- och informationsåtgärder (artikel 4)	1.1	2A	0,00	0,00
M02	Rådgivningstjänster (artikel 15)	2.1	2A	12 608,89	12 608,89
M02	Rådgivningstjänster (artikel 15)	2.1	P4	0,00	
M04	Investeringar i fysiska tillgångar (artikel 17)	4.1	2 A	0,00	499 223,10
		4.1	5A	0,00	
		4.1	5C	424 523,10	
		4.2	3 A	74 700,00	
		4.2	5C	0,00	
		4.3	4A	0,00	
M06	Jordbruks- och affärsutveckling (artikel 19)	6.1	2B	0,00	0,00
M07	Grundläggande tjänster på landsbygden	7.6	4B	548 000,00	548 000,00
M10	Miljö- och klimatvänligt jordbruk (artikel 28)		P4	0,00	0,00
M11	Ekologiskt jordbruk (artikel 29)		P4	0,00	0,00
M13	Stöd till områden med naturliga (artikel 31)		P4	0,00	0,00
M16	Samarbete	16.1	3A	0,00	0,00
M19	Stöd till Leader-program för lokalt ledd utveckling (artikel 35)	19.1	6 B	0,00	0,00
M19	Stöd till Leader-program för lokalt ledd utveckling (artikel 35)	19.2	6 B	0,00	
M19	Stöd till Leader-program för lokalt ledd utveckling (artikel 35)	19.3	6 B	0,00	
M19	Stöd till Leader-program för lokalt ledd utveckling (artikel 35)	19.4	6 B		
M20	Tekniskt stöd till medlemsstaterna (artikel 51-54)				0,00
Totalt				1 059 831,99	1 059 831,99

Tabell B: Realiserade utfallsindikatorer per åtgärd och fokusområde

Tabell B: Realiserade utfallsindikatorer per åtgärd och fokusområde			Tabell B 1: Förverkligat utfall (2014-År N ackumulerat)														
			P2		P3		P4	P5					P6			Totalt	
			2a	2b	3a	3b	a b c	5a	5b	5c	5d	5e	6a	6b	6c		
Åtgärd 01	Stöd till yrkesutbildnings- och kompetensutvecklings- åtgärder kunskapsöver (1.1)	Antal insatser	35,00													35,00	
		Antal deltagare i utbildningskurser	914													914,00	
		Antal utbildningsdagar	45,50													45,50	
		Totala offentliga utgifter	88 812,71													88 812,71	
	Totala offentliga utgifter (€)		88 812,71													88 812,71	
Åtgärd 02	Antal stödmottagare som fått rådgivning (2.1)		169,00				0,00									169,00	
	Antal insatser		169,00				0,00									169,00	
	Totala offentliga utgifter €		76 232,52				0,00									76 232,52	
	Åtgärd 04	Antal instser som får stöd (4.1 ,4.2 och 4.3)	Investeringar (lantbruksföretag) (4.1)	232,00					20,00		17,00						269,00
Investeringar (bearbetning och saluföring av jordbruksprodukter) (4.2)					35,00					2,00						37,00	
Stöd till investeringar i infrastuktur för utveckling, modernisering eller anpassning av jord- och skogsbruk (4.3)							1,00									1,00	
Antal företag som får stöd för investeringar i jordbruksföretag (4.1)			94,00					14,00		15,00						123,00	
Total investering € (offentlig + privat) (4.1-4.4)		19 255 177,00		13 012 627,36		236 821,25	755 037,49		3 992 782,20						37 252 445,30		
Totala offentliga utgifter (€)		Totalt	6 801 368,06		3 154 623,94		236 821,25	264 262,59		1 106 876,43						11 563 952,27	
		varav total investering 4.1	6 801 368,06					264 262,59		407 357,55						7 472 988,20	
		varav total investering 4.2			3 154 623,94					699 518,88						3 854 142,82	
		varav total investering 4.3					236 821,25									236 821,25	
Åtgärd 06		Antal stödmottagare (6.1)	(jordbruksföretag) som får nyetableringsstöd-unga jordbrukare		32,00												32,00
		Total investering (€) (offentligt+privat)			0,00												0,00
		Totala offentliga utgifter (€)			1 104 000,00												2,00
Åtgärd 07	Antal insatser som får stöd för utarbetande av en plan för samhällsutveckling och N2000/HNV områdesförvaltningsplaner						2									2	
	Totala offentliga utgifter (€)						349 948,12									349 948,12	
Åtgärd 16	Antal jordbruksföretag bland försörjningskedjans aktörer som deltar i samarbete/lokal saluföring (16.4)				1,00											1,00	
	Totala offentliga utgifter (€)				44 205,22											44 205,22	

			Tabell B2.1 - Tabell med förverkligat utfall Leader (AIR)-ackumulerat														
			P2		P3		P4	P5					P6			Totalt	
			2a	2b	3a	3b	a b c	5a	5b	5c	5d	5e	6a	6b	6c		
Leader Åtgärd 19	Befolkning som omfattas av lokala aktionsgrupper													30 541		30 541	
	Antal valda LAG													1		1	
	Antal LAGs (flerfonder)													0		0	
	Antal insatser (Leader projekt) 19.2													81		81	
	Typ av project promoters (antal)	NGOs												1		1	
		LAGs												2		2	
		Offentliga organ															
		SMEs												1		1	
		övriga												77		77	
	Antal samarbetsprojekt	Interregionalt												2		2	
		Transnationellt															
	Unikt antal LAGs involverade i samarbetsprojekt	Interregionalt												4		4	
		Transnationellt															
	Totala offentliga utgifter (€)	Förberedande stöd (19.1)	Stöd för förberedelse av Lokal utvecklings- strategi												10 000,00		10 000,00
			LEADER starta upp kit														
			Stöd för genomförande av projekt under den lokala utvecklingsstrategin (19.2)												1 678 530,94		1 678 530,94
		Förberedande och genomförande av samarbetsåtgärder (19.3)	Förberedande tekniskt stöd för samarbete														
			Stöd till interregionalt samarbete (projekt)														
			Stöd till transnationellt samarbete (projekt)														
		Stöd till löpande kostnader och ledningsfunktioner 19.4	Stöd till löpande kostnader												264 364,07		264 364,07
			Stöd till löpande ledningsfunktioner												95 635,89		95 635,89

Tabell B2.2 Uppföljning av Leader - Huvudsakligt Fokusområde			
Det huvudsakliga fokusområde ett Leaderprojekt bidrar till (ett värde per projekt)			
Leader	Fokusområde		Värde (2014 - År N Ackumulerat)
Åtgärd 19	6B	Befolkning som får ta del av förbättrade tjänster/infrastrukturer	67 093

Tabell 2.3 Övervakning tekniskt stöd			
TA annat än nätverkande	Totala offentliga utgifter €		
		Administrativa kostnader (personal, material etc)	1 531 918,38
		Andra kostnader (studier, utbildning ...)	0,00
			1 531 918,38

		Tabell B3 Årlig övervakning av arealbaserade, fleråriga åtgärder samt åtgärder baserade på djurenheter (årlig)														varav EURI
		P2		P3		P4	P5					P6			Totalt	P4
		2a	2b	3a	3b	a b c	5a	5b	5c	5d	5e	6a	6b	6c		a b c
Åtgärd 10	Antal kontrakt (10.1)					0										
	Antal kontrakt för bevarande av genetiska raser (10.2)															
	Offentliga utgifter för bevarande av genetiska resurser (10.2)	Genetiska resurser växter (grödor)														
		Genetiska resurser växter (djur)														
	Totala offentliga utgifter € (10.1)	Bättre förvaltning, minskning av mineralgödsel och bekämpningsmedel: Jordlager, plöjningsmetoder, reducerad jordbearbetning, bevarande av jordbruk				0,00										0,00
		Bevattnings/Dränering	Minskad bevattning, bevattningsteknik													
			Minskad vattenavledning, underhåll av våtmarker			0,00										0,00
		Underhåll av landskap, habitat och gräsmarkssystem med höga naturvärden	Skapande och upprätthållande av naturvärden			0,00										0,00
			Underhåll av åker- och gräsmarkssystem med höga naturvärden			2 653,03										2 563,03
		Underhåll av jordbruk, integrerade metoder	Diversifiering av grödor, växtföljd													
			Utfodring av djur, hantering av gödsel			0,00										0,00
		Annat				0,00										0,00
	Areal (ha) 10.1	Bättre förvaltning, minskning av mineralgödsel och bekämpningsmedel: Jordlager, plöjningsmetoder, reducerad jordbearbetning, bevarande av jordbruk				0,00										0,00
		Bevattnings/Dränering	Minskad bevattning, bevattningsteknik													
			Minskad vattenavledning, underhåll av våtmarker			0,00										0,00
		Underhåll av landskap, habitat och gräsmarkssystem med höga naturvärden	Skapande och upprätthållande av naturvärden			0,00										
			Underhåll av åker- och gräsmarkssystem med höga naturvärden			14,14										14,14
		Underhåll av jordbruk, integrerade metoder	Diversifiering av grödor, växtföljd													
			Utfodring av djur, hantering av gödsel			0,00										0,00
		Annat														
	Fysisk areal (ha) (10.1)					14,14										14,14
Åtgärd 11	Antal jordbruksföretag som fått stöd (11.1 och 11.2)					0										
	Areal (ha) 11.1	Övergång till ekologiskt jordbruk (11.1)				0,00										
		Upprätthållande av ekologiskt jordbruk (11.2)				0,00										
	Totala offentliga utgifter € (11.1 och 11.2)					0,00										
Åtgärd 13	Areal (ha)	Bergsområden (13.1)														
		Andra områden med betydande naturliga begränsningar (13.2)														
		Områden med särskilda begränsningar (13.3)				0,00										
	Antal jordbruksföretag som fått stöd (13.1 och 13.3)					0,00										
	Totala offentliga utgifter €	Bergsområden (13.1)														
		Andra områden med betydande naturliga begränsningar (13.2)														
		Områden med särskilda begränsningar (13.3)				0,00										

Tabell B4 - Totala offentliga utgifter för projekt som stöder även andra fokusområden (AIR) Ackumulerat			
Prioritet/Fokusområde		Totala offentliga utgifter - År N Ackumulerat Fokusområde programmerat	Totala offentliga utgifter - År N Ackumulerat Stöder andra fokusområden sekundärt
P1		209 250,45	151 549,41
P2	2A	6 966 413,29	4 064 982,77
	2B	1 104 000,00	2 390,07
P3	3A	3 198 829,16	2 913 119,32
	3B		
P4	4A	38 380 677,18	9 915 047,40
	4B	19 661 219,11	2 475 915,51
	4C	775 454,86	2 768 269,61
P5	5A	264 262,59	19 076,59
	5B		
	5C	1 106 876,43	1 815,00
	5D		7 219 735,26
	5E		4 172 975,49
P6	6A		22 221,68
	6B	2 048 530,90	
	6C		

		Tabell C1.1 Övervakning av utfall fördelat på typ av område				
		Område som inte har naturliga och andra särskilda begränsningar	Område med naturliga och andra särskilda begränsningar			Totalt
			Bergsområde	Annat	Särskilda begränsningar	
Åtgärd 4	Totala offentliga utgifter (€) (4.1 och 4.2)				11 563 952,27	11 563 952,27
Åtgärd 6	Totala offentliga utgifter (€) (6.1)				1 104 000,00	1 104 000,00

		Tabell C1.2 Övervakning av utfall fördelat på typ av område	
KUMULATIVT		Totalt	av vilka Natura 2000
Åtgärd 10	Totala offentliga utgifter (€) Inkl. EURI	16 253 172,60	0,00

		Tabell C1.3 Övervakning av utfall fördelat på typ av område	
KUMULATIVT		Totalt	av vilka ekologiska företag
Åtgärd 4, 6,10 och 13	Totala offentliga utgifter (€) 4.1, 6.1, 10, 13	56 335 239,16	10 749 385,77

				Tabell C2.1 Övervakning av utfall fördelat enligt ålder och kön						
				2A	2B	P4	P5	P6	Totalt	
Åtgärd 4	Antal företag/stödmottagare som fått stöd Investeringar i jordbruksföretag (4.1)	Ålder (<= 40)	man	24			9		33	
			kvinna	1				1		
		Ålder(>40)	man	53			14		67	
			kvinna	2			1		3	
		Andra icke personer (Other non individuals)			12			5		17
		Totalt			92			29		121
Åtgärd 6	Antal företag/stödmottgare som fått stöd (6.1)	Ålder (<= 40)	man		29				29	
			kvinna		2				2	
		Ålder(>40)	man							
			kvinna							
		Andra icke personer				1				1
		Totalt				32				32

Tabell C2.2 Övervakning av utfall fördelat enligt typ av jordbruksbransch											
		Total	Åkergrödor	Trädgårdsväxter	Vin	Mjölk	Andra permanenta grödor	Andra betesdjur	Granivores	Blandat (Grödor och produktionsdjur)	Icke jordbruk (livsmedels-sektorn)
Åtgärd 4	Antal insatser (4.1, 4.2)	268	56	98		25	21	40	6	22	
	Total offentliga utgifter (€) (4.1, 4.2)	7 525 168,01	1 172 358,29	3 067 446,17	0,00	699 394,29	617 037,65	1 454 672,09	114 718,94	399 540,58	0,00
Åtgärd 6	Antal insatser (6.1)	32	13	6		2	1	4	2	4	
	Total offentliga utgifter (€) (6.1)	1 044 000,00	420 000,00	192 000,00		72 000,00	36 000,00	144 000,00	48 000,00	132 000,00	0,00

Tabell C2.3 Övervakning av utfall fördelat enligt typ av storlek							
		Total	< 5 Ha	>=5 Ha till <10 Ha	>=10 Ha till <20 Ha	>=20 Ha till <50 Ha	>=50 Ha
Åtgärd 4	Antal insatser (4.1, 4.2)	268	3	12	35	67	151
	Total offentliga utgifter (€)	7 525 168,01	51 013,83	491 501,52	858 228,01	2 637 214,60	3 487 210,05
Åtgärd 6	Antal insatser (6.1)	32	3	1	4	18	6
	Total offentliga utgifter (€)	1 044 000,00	72 000,00	36 000,00	120 000,00	624 000,00	192 000,00

Tabell C2.5 Övervakning av insatser för stöd som lindrar effekterna av Covid-19-krisen och återhämtningsåtgärder		
Åtgärd 7	Offentliga utgifter	349 948,12
Åtgärd 10	Offentliga utgifter	809 863,64
Åtgärd 16	Offentliga utgifter	44 205,22

Unions priorite ring	Tabell D: Måluppfyllelse					
	Godkända ansökningar			Måluppfyllelse		
	Fokus- område	Utfallsindikator	Godkända ansökningar (betalningar) 2014-År N	Utfallsindikator (Betalningar, hämtar från tabell B)	Mål indikator	Måluppfyllelse*
1	1A				0,69 % av utgifter inom ramen för artiklarna 14,15 och 35 i förhållande till programmets totala finansieringsram (art. 14, 15 och 35)	0,28 %
	1B				15 samarbetsprojekt som fått stöd	1
	1C				Totalt antal deltagare (700 st) som utbildats (art.14)	914
2	2A	Antal företag som får stöd för investeringar i jordbruksföretag (4.1)	94	94	Andel av jordbruksföretag med stöd från ett landsbygdsprogram för investeringar i omstrukturering eller modernisering (20,00 %)*	16,21 %
	2B	Antal stödmottagare (jordbruksföretag) som får nyetableringsstöd - unga jordbrukare (6.1)	32	32	Andel av jordbruksföretag med stöd från ett landsbygdsprogram för affärsutveckling/ investeringar för unga jordbrukare (5,69 %) *	5,52 %
	4A	Nya värden enligt programändrin 6			T9: Jordbruksmark som omfattas av åtagande som stöder biologisk mångfald och/eller landskap (4 601,00 ha)	4 840
					Andel av jordbruksmark som omfattas av åtagande som stöder biologisk mångfald och/eller landskap (23,45 %) *	24,67 %
					Skog eller annan trädbevuxen areal som omfattas av åtagande som stöder biologisk mångfald (ha) (67 000 ha)	67 000
					T8: Procentandel skog eller annan trädbevuxen areal som omfattas av åtagande som stöder biologisk mångfald (100 %)	100,00 %
	4B	Nya värden enligt programändrin 6			Jordbruksmark som omfattas av åtagande för att förbättra vattenförvaltning (13 387,00 ha)	13 215
					Andel av jordbruksmark som omfattas av åtagande som förbättrar vattenförvaltning (68,23 %) *	67,35 %
	4C	Nya värden enligt programändrin 6			Jordbruksmark som omfattas av åtagande för att förbättra markskötsel och/eller förebygga jorderosion (3 962,00 ha)	4 162
					Andel av jordbruksmark som omfattas av åtagande för att förbättra markskötsel och/eller förebygga jorderosion (20,19 %) *	21,21 %
	5A			504	(300 ha) av bevattnad mark (850 ha)som ställs om till effektivare bevattningsystem (35,29 %)	59,29 %
	5C	O2 Totalt investeringar	3 992 782,20	3 992 782,20	5 700 000 euro total investering i förnyelsebar energiproduktion	3 992 782,20
6	6A				Arbetsstillfällen som skapats i projekt som får stöd- Män	0
					Arbetsstillfällen som skapats i projekt som får stöd - Kvinnor	0
	6B				100 % av landsbygdsbefolkning som omfattas av lokala utvecklingsstrategier *	107,71 %
					Befolkning (25 000) netto som drar nytta av förbättrade tjänster	67 093
					Andel av befolkningen som drar nytta av förbättrade tjänster (88,17 %)*	236,63 %
					Arbetsstillfällen som skapats genom projekt som får stöd (Leader) -Män	4,25
					Arbetsstillfällen som skapats genom projekt som får stöd (Leader) -Kvinnor	1,40

Tabell G1 - Tabell över specifika mål						
Kod	Namn på målkategori	Fokusområde	Enhet	Målvärde 2023	Måluppfyllelse	Comments
T-AX01	T-AX01 Total investering	3A	euro	15 000 000,00	13 012 627,36	

Tabell E: Övervakning av offentliga utgifter för åtgärder med övergångsbestämmelser			
Åtgärder EU 1305/2013	Koder enligt EU 1305/2013	Koder enligt EU 1305/2013	Totala offentliga utgifter
Artikel 14	1	331,111	0,00
Artikel 15	2	114,115	0,00
Artikel 16	3	132, 133	0,00
Artikel 17	4	216, 121, 125, 123	0,00
Artikel 18	5	126	0,00
Artikel 19	6	112,141,311,312,313	0,00
Artikel 20	7	321,322,323	0,00
Artikel 21	8	221,222,223,226,227,122,123	0,00
Artikel 27	9	142	0,00
Artikel 28	10	214	0,00
Artikel 29	11	214	0,00
Artikel 30	12	213,224	0,00
Artikel 31	13	211,212	0,00
Artikel 33	14	215	0,00
Artikel 34	15	225	0,00
Artikel 35	16	124	0,00
Artikel 32 1303/2013 Art 42 RD	19	411,412,413,421,431	0,00
		Åtgärder utan fortsättning	
		113	0,00
		131	0,00
		341	0,00

Tabell F - Uppfyllande av indikatorer för resultatramen						
		Förverkligande av indikatorer för resultatram *	Justeringar för tilläggsbetalningar	Måluppfyllelse* ‡	Delmål 2018	Mål 2025
Unionsprioritering 2	Totala offentliga utgifter (€)	8 070 413,29		84,79 %	20 %	9 517 713,37
	Antal jordbruksföretag med stöd från ett landsbygdsprogram för investeringar i omstrukturering eller modernisering (2A) + antal jordbruksföretag med stöd från ett landsbygdsprogram affärsutveckling/ investeringar för unga jordbrukare (2B)	126,00		84,56 %	20 %	149,00
Unionsprioritering 3	Totala offentliga utgifter (€)	3 198 829,16		85,30 %	20 %	3 750 000,00
Unionsprioritering 4	Totala offentliga utgifter (€)	58 817 351,15	4 386 526,89	100,67 %	50 %	54 068 708,48
	Jordbruksmark som omfattas av åtaganden som stöder biologisk mångfald (ha) (4A)+ Jordbruksmark som omfattas av åtaganden för att förbättra vattenförvaltning (ha) (4B)+Jordbruksmark som omfattas av åtaganden för för att förbättra markskötsel och/eller förebygga jorderosion (ha) (4C)	20 864,22		173,46 %	78 %	12 028,00
Unionsprioritering 5	Totala offentliga utgifter (€)	1 371 139,02		53,23 %		2 575 866,36
	Antal investeringar i energibesparingar och energieffektivitet + i förnybar energiproduktion	19,00		76,00 %		25,00
	Bevattnad mark (ha) som ställs om till effektivare bevattningssystem	504,00		168,00 %		300,00
Unionsprioritering 6	Befolkning som omfattas av LAG-gruppen (6B)	30 541,00		106,54 %	100 %	28 666
	Totala offentliga utgifter (€)	2 048 530,90		94,36 %	15 %	2 171 049,38
Tabell F - Uppfyllande av indikatorer för resultatramen						
		Förverkligande av indikatorer för resultatram år 2020*	Justeringar för tilläggsbetalningar	Måluppfyllelse 2019**	Delmål 2018	Mål 2023
Unionsprioritering 3	Antal insatser (projekt) för investeringar i bearbetning/marknadsföring och/eller utveckling av jordbruksprodukter (3A)	35,00		87,50 %	20 %	40,00
Unionsprioritering 4	Total areal för stöd till områden med särskilda begränsningar (M13)	14 267,96		98,40 %	80 %	14 500,00

Bilaga 2. Sammanfattning av årlig genomföranderapport 2024 för Ålands landsbygdsutvecklingsprogram 2014 - 2022.

Som helhet har genomförande av Ålands landsbygdsutvecklingsprogram 2014–2022 löpt bra med beaktande av att den senare delen av programperioden påverkat lantbruksbranschen som upplevt en mycket osäker period.

I december 2020 antogs den så kallade övergångsförordningen som innebar att programperioden förlängdes med två övergångsår fram till och med slutet av år 2022. Förlängningen innebar en ökad budget samt tillförsel av återhämtningsfinansiering från Europeiska unionens återhämtningsinstrument för att stödja återhämtningen efter Covid 19-pandemin. Programbudgeten ökade med övergångsåren till totalt 80 miljoner euro. Jordbruksfondens andel uppgår till 29,4 miljoner euro. De arealbaserade stödets andel av programmets finansieringsram uppgår till 73 procent och projektstöden till 27 procent.

De samlade ackumulerade betalningarna exklusive nationellt finansierade tilläggsdelar uppgår i slutet av året till 93,4 procent av programbudgeten. För arealstöden uppgår de ackumulerade betalningarna till 100 procent av det som budgeterats och för projektstöden uppgår de ackumulerade betalningarna till 73,42 procent, men flera betalningar kommer ännu att verkställas under år 2025. Av återhämtningsfinansiering har 66 procent motsvarande 1 204 017 euro av den totala budgeten på 1 821 146 euro betalats ut och betalningar kommer ännu att verkställas under år 2025.

Samtliga åtaganden om miljö- och klimatvänligt jordbruk och åtaganden om ekologisk produktion löpte ut 30.4.2023 och de sista betalningarna verkställdes under våren 2023. Under året har därmed inga arealbaserade ersättningar betalats ut förutom två små tilläggsbetalningar för stödåret 2022.

Genomförandet av de arealbaserade ersättningarna löpte under hela programperioden i stort enligt förväntningarna. Åtgärderna är långt beroende av odlingsförutsättningarna på gårdarna och den långa programperioden har inneburit att det på många gårdar har skett förändringar i produktionen vilket genom åren har återspeglat sig i genomförandet av åtgärderna i programmet. Under programperioden har finansiering därför överförts mellan åtgärderna för att möta efterfrågan och intresset hos stödmottagarna. Totalt har 58 227 742,85 euro betalats ut för de arealbaserade åtgärderna under den 7 år långa programperioden.

Målsättningen har varit att 12 028 hektar ska omfattas av åtaganden som bidrar till biologisk mångfald, förbättrar vattenförvaltningen och markskötseln och förebygger erosion. Den fysiska arealen på vilken åtgärder genomfördes uppgick år 2022 till 11 822,95 hektar vilket utgör 98,3 procent av målarealen. Åtgärder som i första hand stöder biologisk mångfald och landskap har genomförts på 4 840 hektar, åtgärder som förbättrar vattenförvaltningen har genomförts på 13 214,56 hektar och åtgärder som förbättrar markskötsel och/eller förebygger jorderosion har genomförts på 4 162 hektar. På samma areal kan olika typer av åtgärder genomföras, varför samma fysiska areal kan räknas in i olika kategorier.

Under året har landskapsregeringen inte längre beviljat Startstöd till unga jordbrukare från landsbygdsutvecklingsprogrammet. Under programperioden beviljades startstöd till sammanlagt 32 lantbrukare vilket ger en slutlig måluppfyllelse för åtgärden på 97 %.

I samband med förlängningen av programperioden med övergångsåren 2021 – 2022 infördes i programmet nya investeringsåtgärder riktade mot bevattning och energi för att möta behovet av att hantera effekterna av klimatförändringen och behovet av ökad användning av förnyelsebar energi inom jordbruket och livsmedelsförädlingen. Målsättningen vara att skapa system som kan säkerställa och fördela vattentillgången under grödornas växtperiod men också att säkerställa system som kan hantera och dränera de periodvis stora nederbörds mängder som annars kan hota att förstöra skörd eller odlingsförhållanden medan teknikutveckling och effektivare energiförsörjningssystem möts upp genom åtgärder som underlättar tillgången till och användningen av förnyelsebara energikällor samt utveckling av energieffektivitet genom återvinning och användning av restprodukter och avfall för energiproduktion.

Till följd av omständigheterna efter Rysslands invasion av Ukraina påverkade energiprisernas utveckling lantbruket starkt vilket ledde till en fortsatt stor efterfrågan på finansiering av kostnadsbesparande energiinvesteringar. Samtidigt konstaterades att en del budgetmedel som tilldelats för investeringar som effektiviserar vattenanvändningen inom jordbruket inte blivit utnyttjade. Den något lägre nyttjandegraden kunde härledas till något lägre projektkostnader än förväntat trots att intresset för åtgärden varit stor. Med en programändring som godkändes av kommissionen den 7 februari 2024 omfördelades därför 300 000 euro från bevattningsinvesteringar till energiinvesteringar inom jordbruket.

Vid utgången av året har sammanlagt 94 unika jordbruksföretag beviljats investeringsstöd för att förbättra jordbruksföretagens konkurrenskraft, lönsamhet och ökad produktivitet. Landskapsregeringens betalningar uppgår vid utgången av året till totalt 6 801 368,07 euro vilket utgör 84,39 procent av åtgärdens budget. Utbetalningar görs ännu under år 2025 för ännu oavslutade projekt. Sammanlagt har 254 ansökningar beviljats finansiering.

Inom livsmedelsförädlingen har efterfrågan på finansiering för energiinvesteringar varit mindre än förväntat. Ukraina krisen och det osäkra läget som drabbat hela samhället och i synnerhet finansmarknaden med det höjda ränteläget och en kraftig inflation som följd i kombination med höga energikostnader gjorde att de åländska livsmedelsföretagen sköt fram eller avvaktade med investeringar i verksamheterna vilket i sin tur minskat efterfrågan på finansiering.

I samband med förlängningen av programperioden infördes en ny åtgärd M07 Grundläggande tjänster och förnyelse av samhällen på landsbygden med möjlighet att finansiera miljöutredningar och -inventeringar samt åtgärder för att öka miljömedvetenheten hos olika aktörer på landsbygden. Lantbrukets miljö- och klimatpåverkan konstaterades ha ett ständigt behov av utvecklande arbete. Redan vid utgången av år 2022 var hela programbudgeten bunden i sin helhet. Den låga efterfrågan på finansiering för energiinvesteringar inom livsmedelsförädling möjliggjorde en överföring av ytterligare 650 000 euro till åtgärd M07. Under år 2024 har två nya finansieringsbeslut som sammanlagt uppgår till 548 000 euro fattats.

I samband med förlängningen av programperioden infördes också åtgärd M16 Samarbete i programmet. Åtgärden förväntas stärka livsmedelssektorn med ökad konkurrenskraft genom kort livsmedelskedja och försäljning av livsmedel på lokala marknader. Målsättningen är att 15 projekt ska genomföras. Tre projekt har beviljats finansiering med syfte till förnyelse och utökade samarbeten. Den beviljade finansieringen till dessa projekt uppgår sammanlagt till 76 procent av åtgärdens budget som är 300 000 euro. Nya

finansieringsbeslut har inte fattats under året. Utbetalningarna uppgår i slutet av året till 44 205,22 euro men betalningar för pågående projekt kan göras ännu under år 2025. Antalet projekt som förväntas erhålla finansiering kommer inte att uppfyllas. Det kan konstateras att det inte funnits tillräckligt med referensdata vilket försvårade prognostiseringen när den nya åtgärden infördes i programmet.

Vid utgången av året har målsättningarna för livslångt lärande uppnåtts. Sammanlagt har de kurser för kunskapsutveckling som genomförts och slutförts under programperioden lockat över 900 deltagare.

Rådgivning gällande jordbrukets konkurrenskraft och ekonomi har genomförts enligt plan men efterfrågan på finansiering och antalet anslutna rådgivare inom dessa områden har varit genomgående lägre än vad som initialt programmerats. Programbudgeten har därefter anpassats genom omfördelningar inom programmets finansieringsram. De efterfrågade tjänsterna handlar om rådgivning för att förbättra jordbruksföretagens ekonomiska resultat och underlätta omstrukturering och modernisering. Rådgivningsinsatserna har främst berört konkurrenskraft och lönsamhet samt för produktionsdjurens del rådgivning kring blandning av foder och utfodring av djur samt identifiering och registrering av djur.

Genomförandet av den lokala utvecklingsstrategin har förlöpt mycket bra. Sammanlagt 81 projekt har beviljats stöd varav alla är avslutade. Betalningarna uppgår till 94,36 procent av åtgärdens budget.

Som förvaltningsmyndighetens huvudsakliga informationskälla har fungerat landskapsregeringens webbplats www.regeringen.ax. [Programdokumentet](#) finns tillgängligt för alla målgrupper. På webbplatsen publiceras årligen även en sammanfattning av programmets genomförande samt de utvärderingsrapporter som gjorts av externa utvärderare. Övervakningskommitténs arbete har kunnat följas genom att ta del av publicerade mötesprotokoll. Under 2023 lanserades stödportalen stod.ax där information finns om landskapsregeringens möjligheter att bevilja ekonomiskt stöd under programperioden 2023–2027. På portalen finns information om vilka åtgärder/projekt som kan finansieras, vilka kostnader som kan godkännas och hur man ansöker om ett stöd.

Under året har information kontinuerligt även lagts ut på jordbruksbyråns [Facebook-sida](#). Jordbruksbyråns nyhetsbrev har distribuerats till alla jordbrukshushåll på Åland och finns dessutom att läsa på landskapsregeringens webbplats [Jordbruksbyrån informerar](#).

På leader.ax publiceras nyheter, information om ansökan och redovisning, beviljade projekt och annat inspirationsmaterial. Lokalkraft Leader Åland har även varit aktiv på sociala media Facebook och Instagram. Då alla projekt avslutat sina aktiviteter under 2023 har Lokalkraft Leader Åland under 2024 fokuserat på implementeringen av programperioden 2023–2027.

Lägesanalys LBU 2014-2022

ÖK möte Mariehamn, Ålandica 6.5.2025

Konjunktur 2024

- År 2024 var fortsatt utmanande för många jordbruksföretag.
- Förhoppningarna inför 2024 var att prispressen från marknaden och konsumenterna skulle minska, men tyvärr inträffade det aldrig. Snarare motsatte sig både konsumenter och handeln producenternas behov av högre priser.

Äppel, lök och grönsaksodling (ÅTH)

- Totalt gav frukten (äppel, päron och plommon) 1400 ton större skörd än 2023, delvis tack vare nyplanteringar.
- Lök- och grönsaksskördarna var i genomsnitt normala och kvaliteten var överlag god.
- Klimatförändringar påverkar produktionen alltmer med avseende på skadegörare, mognadstider och lagringsproblem.
- Under flera år har specialodlingen satsat på att öka miljöåtgärder och miljöförbättringar inom verksamheten, både för att möta skärpta krav och på eget initiativ. Dessa åtgärder är dock arbetsintensiva och kostnadsdrivande.
- En mycket positiv utveckling är att ett stort antal unga odlare har trätt in i den åländska specialodlingen de senaste åren.

Ålands mejeri (ÅCA)

- Mjölket till producenterna är just nu på en stabil nivå.
- Under året har mjölmängderna minskat till följd av Gesterby Mjölks Ab:s konkurs men viss kompensation har erhållits genom ökning på annan gård.
- Stor ovisshet inför den långsiktiga lokala mjölktilgången.
- Efterfrågan på mera mjölk är stor.
- ÅCA behöver en stabil mjölktilgång för att kunna säkerställa livsmedelsproduktionen på Åland.

Köttproduktion (WJ Dahlman Ab)

- Från att ha haft stora fryslager som tömdes under 2024 är det nu en påtaglig brist på nötkött i hela Finland.
- Under de senaste två åren har slakteriet fokuserat på att öka sin närvaro på fastlandet. För närvarande är efterfrågan på nötkött mycket hög men man tvingas tacka nej till affärer på grund av bristen på råvaror till förädlingssidan.
- Överlag har året präglats av en viss nedgång inom Horeca-sektorn.
- Slakteriet förväntar sig en gradvis förbättring framåt om räntenivåerna och det globala världsläget inte förvärras ytterligare.
- Man förväntar sig även successivt högre producentpriser under våren.

Spannmål (Ab Lantbruk)

- Säsongen 2024 var återigen utmanande då vårens och försommarens torka hade negativ inverkan på skördemängderna.
- Skördarna har varierat från 50% av normal mängd till fullt utfall.
- Problematik med DON samt T-2/HT-2 toxiner har också börjat göra sig märkbar inom produktionen.
- Världsmarknadspriserna var lägre förra året än under föregående år, vilket påverkade den inhemska prissättningen.

Landskapsregeringens egna åtgärder

- Ukraina kriget medförde ett nationellt stöd till mjölkkor, ca 241 000€ (utbetalt 9 januari 2024). Grund i Ukraina förordningen.
- Transportstöd till livsmedelsförädlingen, ca 240 000 euro, de minimis stöd.

Läget i LBU programmet per den 31.12.2024

- Europeiska unionens minsta program håller på att avslutas.
- För arealstöden uppgår betalningarna till 99,20 % av budgeterade medel.
- För projektstöden uppgår betalningarna till 73,42% men flera betalningar kommer att verkställas under 2025.
- För Leader har 94,36 % av de budgeterade medlen betalats ut.
- Av återhämtningsfinansieringen har 66% betalats ut men ytterligare betalningar kommer att verkställas under 2025.
- De totala betalningarna exklusive nationellt finansierade tilläggsdelarna uppgick i slutet av året till 93,4% av programbudgeten.

Åtgärd		Budget 2014-2022	Beviljat	Utbetalt exkl. återkrav per 31.12.2024 / arealstödens återkrav beaktade	Totalt utbetalt hittills 2025	% av budget
M01	Kunskapsöverförings- och informationsåtgärder	170 000	170 177,20	88 812,71	96 935	57 %
M02	Rådgivningstjänster	100 000	163 955,75	76 232,52	76 233	76 %
	miljörådgivning	20 000	0	0	0	0 %
M04	Investeringar jordbruk	8 059 713,37	7 941 034,01	6 801 368,07	6 857 390	85 %
	Investeringar bevattning	675 866,36	495 311,29	264 262,59	276 324	41 %
	Investeringar energi	800 000	737 109,02	407 357,55	648 133	81 %
	Livsmedelsförädling investering	3 750 000	3 567 826,31	3 154 623,94	3 154 624	84 %
	Livsmedelsförädling energi	1 100 000	699 518,88	699 518,88	699 519	64 %
	Inv. modernisering av skogsbruk	500 000	500 000	236 821,25	236 821	47 %
M06	Startsstöd	1 188 000	1 152 000	1 104 000	1 104 000	93 %
M07	Grundläggande tjänster och förnyelse av samhällen på landsbygden (100% EU)	701 630,52	701 630,52	349 948,12	426 558	61 %
	Grundläggande tjänster och förnyelse av samhällen på landsbygden (36,5% EU)	650 000	548 000	0	22 646	3 %
M10	Miljö- och klimatvänligt jordbruk	15 266 381,41		15 182 202,63	15 182 203	99 %
	Miljö- och klimatvänligt jordbruk	819 515,88		799 122,77	799 123	98 %
M11	Ekologiskt jordbruk	9 167 650		9 087 853,14	9 087 853	99 %
	nationella top-ups	115 658		124 545,72	124 546	108 %
M13	Kompensationsersättning	28 464 581,73		28 213 070,93	28 213 071	99 %
	(pelare 1 överfört)	95,34		0,00	0	0 %
	nationell tilläggsdel	4 294 435,00		4 261 981,16	4 261 981	99 %
M16	Samarbete	300 000	228 702	44 205,22	68 375	23 %
M19	Leader projekt	1 801 049,38	1 905 780,40	1 678 530,94	1 678 531	93 %
	Leader tekniskt stöd och förberedande stöd	370 000	370 000	369 999,96	370 000	100 %
M20	Tekniskt stöd	1 730 000	1 730 000	1 531 918,38	1 531 918	89 %
Totalt		80 044 577	20 911 045,38	74 476 376,48	74 916 783	94 %

Kurser och rådgivning

Åtgärd		Budget	Beviljat	Utbetalt per 31.12.2024	Totalt utbetalt hittills 2025	% av budget
M01	Kurser	170 000	170 177	88 812,71	96 935	57 %
M02	Rådgivning; konkurrenskraft	100 000	163 956	76 232,52	76 232,52	76 %
	Rådgivning; miljö	20 000	0	0	0	0 %

- Målsättningen för åtgärden kurser var ett deltagarantal på 700 personer och det nuvarande antalet är över 900 deltagare. Ett antal projekt har ännu inte redovisat sina kostnader.
- Rådgivning gällande konkurrenskraft har genomförts enligt plan men efterfrågan på finansiering och antalet anslutna rådgivare inom dessa områden har varit genomgående lägre än vad som initialt programmerats.
- Rådgivning gällande miljö har hela anslaget om 20 000 euro fortfarande outnyttjat.

Investeringsstöd konkurrenskraft

	Åtgärd	Budget	Beviljat	Utbetalt per 31.12.2024	Totalt utbetalt hittills 2025	% av budget
M04	Investeringar produktion	8 059 713,37	7 941 034,01	6 801 368,07	6 857 390	85 %
	Investeringar bevattning	675 866,36	495 311,29	264 262,59	276 323	41 %
	Investeringar energi	800 000	737 109,02	407 357,55	648 133	81 %
	Livsmedelsförädling investering	3 750 000	3 618 538,31	3 154 623,94	3 154 623,94	84 %
	Livsmedelsförädling energi	1 100 000	699 518,88	699 518,88	699 518,88	64 %
	Inv. modernisering av skogsbruk	500 000	500 000	236 821,25	236 821,25	47 %

- Investeringar produktion: lager, täckdikning, produktionsbyggnader. Ett större projekt äppelsortering.
- Investering bevattning: 15-20 % av arealen är bevattnad. Ytterligare 150 000€ i utbetalningar på gång.
- Investeringar energi: ett större projekt vindkraftverk.
- Livsmedelsförädling investering: nytt beslut 2025 – investeringsstöd till mejeriet.
- Investering modernisering av skogsbruk: ett projekt "Skogsportalen"

Startstöd till unga odlare

Åtgärd		Budget	Beviljat	Utbetalt per 31.12.2024	Totalt utbetalt hittills 2025	% av budget
M06	Startstöd	1 188 000	1 152 000	1 104 000	1 104 000	93 %

- Under 2024 har inte nya startstöd beviljats från landsbygdsutvecklingsprogrammet.
- Totalt 32 jordbrukare ansökte om startstöd. Slutraten har betalats till 25 jordbrukare.

Stöd till miljöprojekt

Åtgärd		Budget	Beviljat	Utbetalt per 31.12.2024	Totalt utbetalt hittills 2025	% av budget	Projekt
M07	Grundläggande tjänster och förnyelse av samhällen på landsbygden (100% EU)	701 630,52	701 630,52	349 948,12	426 558	61 %	1. 2.
	Grundläggande tjänster och förnyelse av samhällen på landsbygden (36,5% EU)	650 000	548 000,00	0,00	22 646	3 %	3. 4.

- Ny åtgärd som infördes i samband med förlängningen av programperioden.
1. Projekt "Smarta vatten", Ålands Vatten.
 2. Naturbetesplanerare, inget utbetalt.
 3. Projekt vattenförbättrande åtgärder.
 4. Projekt "Kolsänkor", Högsolan på Åland.

Stöd till samarbete

Åtgärd		Budget 2014-2022	Beviljat	Utbetalt exkl. återkrav per 31.12.2024	Totalt utbetalt hittills 2025	% av budget
M16	Samarbete	300 000	228 702	44 205,22	68 375,38	23 %

- Ny åtgärd som infördes i samband med förlängningen av programperioden.

Projekt:

- cirkulär användning av vass som foder, Baltic Reed (ej slutredovisad).
- projekt för att skapa nya metoder för biodlare (ej slutredovisad).
- Förstudie inför ett digitaliseringsprojekt riktat till livsmedelsproducenter och –förädlare för att underlätta marknadsföring och försäljning samt digitalisering av arbetsprocesser.

Stöd Leader

Åtgärd		Budget 2014-2022	Beviljat	Utbetalt exkl. återkrav per 31.12.2024	Totalt utbetalt 2025	% av budget
M19	Leader projekt	1 801 049,38	1 905 780,40	1 678 530,37	1 678 530,87	93 %
	Leader tekniskt stöd och förberedande stöd	370 000	370 000	369 999,96	369 999,96	100 %

- Under 2024 har det inte beviljats ny finansiering.
- Sammanlagt 81 projekt har beviljats stöd varav alla är avslutade.

Arealstöd: miljöersättning

Åtgärd		Budget 2014-2022	Utbetalt inkl. återkrav per 31.12.2024	% av budget
M10	Miljö- och klimatvänligt jordbruk	15 266 381,41	15 182 202,63	99 %
	Miljö- och klimatvänligt jordbruk	819 515,88	799 122,77	98 %

- Åtagandena löpte ut den 30.4.2023.
- Under 2024 gjordes dock tilläggsbetalningar till två stödmottagare för stödåret 2022.

Arealstöd: ekologisk produktion

Åtgärd		Budget 2014-2022	Utbetalt inkl. återkrav per 31.12.2024	% av budget
M11	Ekologiskt jordbruk	9 167 650	9 087 853,14	99 %
	nationella top-ups	115 658	124 545,72	108 %

- Samtliga åtaganden löpte ut 30.4.2023.
- Nationella top-ups ingick i betalningarna för gamla programperiodens åtaganden som var i kraft år 2014.

Arealstöd: kompensationsersättning

Åtgärd		Budget 2014-2022	Utbetalt inkl. återkrav per 31.12.2024	% av budget
M13	Kompensationsersättning	28 464 581,73	28 213 070,93	99 %
	(pelare 1 överfört)	95,34	0,00	0 %
	nationell tilläggsdel	4 294 435,00	4 261 981,16	99 %

- Inga utbetalningar har gjorts under 2024.
- Nationell tilläggsdel: här ingår den nationella förhöjningen till husdjursgårdar och den generella nationella försörjningsberedskapshöjningen som gjordes 2022.

Uppföljning

- Slututvärderingen planeras att påbörjas i januari 2026 och en färdig slutversion levereras senast december 2026.
- Ålands landskapsregeringen tecknade år 2017 avtal med Sveriges Lantbruksuniversitet (SLU) om uppföljning av mätningar i två åländska jordbruksdiken. Under 2025 levereras en redovisning som omfattar åren 2023 och 2024.
- För arealstöden har Stödtillämpningen använts som är ett integrerat administrations- och kontrollsystem (IACS) och för projektstöden har Hyrrä som är ett ärendehanteringssystem för administration och kontroll av företags- och projektstöd använts.

Övervakning och kontroller

- Inga kontroller av de arealbaserade åtgärderna gjordes under 2024 eftersom de upphörde 30.4.2023.
- Administrativa kontroller av samtliga stödansökningar av företags- och projektstöd har gjorts.
- För investeringar görs ett kontrollbesök på plats innan slututbetalningen verkställs.
- Fyra kontroller på plats har slutförts under 2024 och en under första kvartalet 2025.
- Dessutom utfördes varaktighetskontroll av sammanlagt fyra investeringar bland de åtaganden som fortfarande var öppna.
- Brister som föranleder återkrav har inte uppdagats.

Kommunikation

- Eftersom Landsbygdsutvecklingsprogrammet avslutas vid årsskiftet ska samtliga projekt vara slutredovisade under hösten. Landskapsregeringen har informerat berörda genom informationsbrev och personlig kontakt samt genom Jordbruksbyrån informerar som distribueras till alla jordbrukarhushåll på Åland.

Tack och på återseende!

regeringen.ax

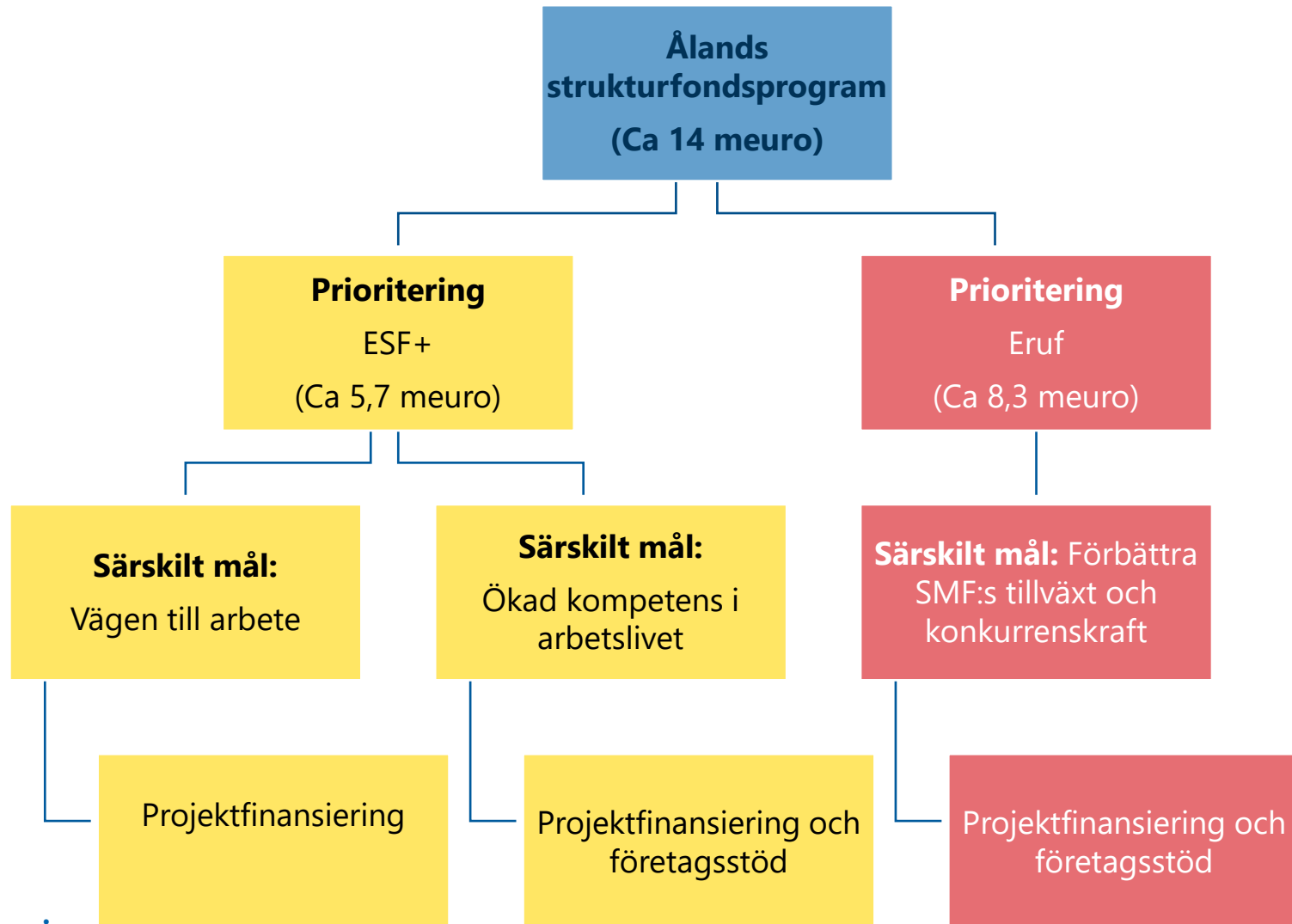
Ålands strukturfondsprogram 2021 - 2027

Europeiska regionala utvecklingsfonden (Eruf)

Europeiska socialfonden (ESF+)

Övervakningskommittén, Mariehamn, 6.5.2025

Översikt

Situationen på Åland

- **Allmänna världsläget** (krig, tullar) – skapar en stor osäkerhet globalt med lägre konsumtion, färre investeringar och negativ utveckling på börsen. Detta inverkar även på den **åländska tillväxten som saktar ner**. Enligt ÅSUB:s prognoser beräknas en positiv tillväxt på tre procent för 2024, noll procent 2025, en procent 2026 samt noll procent 2027.
- Med lägre tillväxt följer **högre arbetslöshet**. För Åland prognostiserar ÅSUB 5,4 procent 2025 följt av 5,2 och 4,9 procent därpå följande år, vilket är en tydlig trendökning.
- 2025 räknar ÅSUB med en **inflation** på 0,7 procent följt av 1,5 procent 2026 och 1,7 procent 2027, vilket är **lägre** än tidigare förväntat.
- Den totala **omsättningen** i det privata näringslivet ökade drygt en procent under 2024 jämfört med 2023. Tillväxten i det privata näringslivets lönesumma var drygt fem procent.
- Fortsatt **positiv befolkningsförändring** baserat på positivt flyttningsnetto.

Nuläge

- **Programstart** våren 2023 med gemensam **ansökningsrunda** för Eruf och ESF+, såväl projektstöd som företagsstöd. Ca 50 % av programmets projektmedel utlystes, max projekttid 36 månader hänsyn till flexibilitetsbelopp och resiliens.
- Hittills **7 st** ansökningsrundor, fonspecifika eller specifika för stödtyp.
- **Trögare programstart** än förväntat, framförallt Eruf och företagsstöden. Det ska ses i ljuset av att det åländska näringslivet präglas av en viss försiktighet med anledning av det rådande internationella konjunkturläget. Projekten kommit igång bra och ger företagen information om finansieringsmöjligheter.
- Från 2025 **löpande ansökningsrundor** gällande Eruf, företagsstöden.
- Ansökningsrundorna **publiceras** på landskapsregeringens hemsida inklusive stöd.ax.

Nuläge

Totalt 44 st projekt

32 st Eruf

12 st ESF+ (ett projekt påbörjades aldrig och har återbokats i sin helhet)

Utbetalning om totalt **1.376.575 euro** har verkställts, varav 839.292 euro Eruf och 537.282 euro ESF+.

Första **attestering** av medel per 31.3.2025, lämnas in vecka 19. Ytterligare en under hösten 2025 för att möta N+3 regeln.

Finansiell uppföljning 31.3.2025

Insatsområde (Prioriterat område)	Specifikt mål	Fond	Regionkategori	Grund för beräkning av unionsstöd*	Total finansiering budget exkl. TA (i euro) (total offentlig finansiering)	Med-finansieringsgrad (%)	Offentlig stödberättigande kostnad för insatser som valts ut för stöd exkl. TA (i euro)	Bidraget från fonderna (EU) till utvalda insatser (EUR)	Andel av det totala anslaget som omfattas av valda insatser (%)	Totala stödberättigande utgifter som redovisats av stödmottagare till den förvaltande myndigheten exkl. TA (i euro)	Andel av det totala anslaget som omfattas av stödberättigande utgifter som deklarerats av stödmottagare (%)	Antal utvalda insatser (=projekt)
Entreprenörskap, utveckling och innovation	RSO1.3 Konkurrenskraft	Eruf	Mer utvecklade	Offentligt	8 011 413	40 %	2 236 502	894 601	28 %	839 292	10,48 %	32
Kompetens för alla	ESO4.1 Sysselsättning	ESF+	Mer utvecklade	Offentligt	2 715 105	40 %	1 932 342	772 937	71 %	398 712	14,68 %	6
Kompetens för alla	ESO4.7 Livslångt lärande	ESF+	Mer utvecklade	Offentligt	2 715 108	40 %	1 179 345	471 738	43 %	138 570	5,10 %	6
Totalt Eruf			Mer utvecklade	Offentligt	8 011 413	40 %	2 236 502	894 601	28 %	839 292	10,48 %	32
Totalt ESF+			Mer utvecklade	Offentligt	5 430 213	40 %	3 111 687	1 244 675	57 %	537 282	9,89 %	12
Totalsumma		Eruf,ESF+	Mer utvecklade	Offentligt	13 441 625	40 %	5 348 189	2 139 276	40 %	1 376 575	10,24 %	44

Halvtidsöversyn

Bedömning av halvtidsöversyn inlämnad 31.3.2025 till EU-kommissionen efter ÖK mötet 18 mars. Förslaget är att programmet slutligen tilldelas flexibilitetsbeloppet för år 2026 och 2027 (50 % av EU medlen ca 836.397 euro)

Kommissionen ska antingen:

- a) inom tre månader efter det att bedömningen lämnats in anta ett beslut som bekräftar den slutgiltiga tilldelningen av flexibilitetsbeloppet (flexibilitetsbeloppet är inte tillgängligt för val av insatser innan detta beslut), eller
- b) begära att medlemsstaten inom två månader efter det att bedömningen lämnats in lämnar in ett programändringsförslag.

Landskapsregeringen har i dagsläget inte fått tilläggsfrågor eller kommentarer.

Eruf, förväntat resultat totalt per den 31.3.2025

Tabell 1 och 2 enligt bilaga VII (EU) 2021/1060	Indikator		Mätenhet	Delmål 2024	Utvalda insatser (planerat resultat)	%	Genomförd a insatser	%	Mål 2029	Utvalda insatser (planerat resultat)	%	Genomförd a insatser	%
	Kod	Namn											
Entreprenörskap, utveckling och innovation	RCO 01	Antal företag som får stöd	Företag	125	517	413 %	369	295 %	1 092	517	47 %	369	34 %
	RCO 02	Antal företag som får bidrag	Företag	43	27	63 %	13	31 %	288	27	9 %	13	5 %
	RCO 04	Antal företag som får icke ekonomiskt stöd	Företag	82	490	600 %	356	436 %	804	490	61 %	356	44 %
	RCO 05	Antal nya företag som får stöd	Företag	66	310	469 %	190	287 %	596	310	52 %	190	32 %
	RCR 03	Små och medelstora företag som inför produkt- eller processinnovationer	Företag						113	29	26 %	2	2 %
	RCR 17	Nya företag som överlevt på marknaden	Företag						348	215	62 %	0	0 %
	1	Små och medelstora företag som startar ny verksamhet	Företag						409	57	14 %	13	3 %
	2	Små och medelstora företag med en betydande ökning av omsättning eller ökning av personal	Företag						170	32	19 %	0	0 %
	3	Små och medelstora företag som börjar exportera eller expanderar till en ny exportmarknad	Företag						116	35	30 %	0	0 %

ESF+ resultat totalt per den 31.3.2025

Indikator	Prioritering	Målvärde (2029) (Uppdelning efter kön valfritt för målet)					Kumulativt värde (beräknas automatiskt)				Måluppfyllelse	Måluppfyllelse enligt förväntat resultat			
	2	Tot	Tot Förväntat	K	M	IB	Tot	K	M	IB	Tot	Tot	K	M	IB
Totala antalet deltagare			1119	781	332	6	555	350	205	0		71 %	45 %	62 %	0 %
Antal arbetslösa, inklusive långtidsarbetslösa		100	126	60	60	6	109	16	93	0	109,00 %	182 %	27 %	155 %	0 %
Antal långtidsarbetslösa			0	0			102	14	88	0					
Utanför arbetskraften		200	54	27	27	0	4	2	2	0	2,00 %	15 %	7 %	7 %	
Antal anställda, inklusive egenföretagare		800	909	679	230	0	442	332	110	0	55,25 %	65 %	49 %	48 %	
Antalet barn under 18 år			1	1			20	5	15	0		2000 %	500 %		
Antalet unga mellan 18 och 29 år			189	115	74	0	88	40	48	0		77 %	35 %	65 %	
Antal deltagare över 55 år			175	107	68	0	116	79	37	0		108 %	74 %	54 %	
ISCED 0, ISCED 1 eller ISCED 2			444	306	132	6	72	27	45	0		24 %	9 %	34 %	
ISCED 3 eller ISCED 4			347	232	115	0	192	102	90	0		83 %	44 %	78 %	
ISCED 5-8			328	243	85	0	291	221	70	0		120 %	91 %	82 %	
Antal deltagare som har funktionsnedsättning			134	78	56	0	79	23	56	0		101 %	29 %	100 %	
Tredjelandsmedborgare			21	15	6	0	3	0	3	0		20 %	0 %	50 %	
Deltagare med utländsk bakgrund		10	167	108	59	0	66	66	0	0	660,00 %	61 %	61 %	0 %	
Minoriteter (inklusive marginaliserade grupper som romer)			34	18	16	0	0	0	0	0		0 %	0 %	0 %	
Hemlösa eller utestängda från bostadsmarknaden			30	15	15	0	3	0	3	0		20 %	0 %	20 %	
Från landsbygdsområden			1119	781	332	6	555	350	205	0		71 %	45 %	62 %	0 %
Antalet offentliga förvaltningar eller offentliga tjänster på nationell, regional eller lokal nivå som får stöd		2					2					100 %			
Antalet mikroföretag, små och medelstora företag (inbegripet kooperativa företag och företag i den sociala ekonomin) som får stöd							1								

Utvärdering

- En **utvärderingsplan** godkändes av ÖK 22.5.2023 med ett tillägg att utvärdera effektiviteten för att nå ut till specifikt personer med funktionsnedsättning och personer med invandrarbakgrund samt effektiviteten av de planerade åtgärderna för att främja dessa gruppers sociala integration inom den ESF+ finansierade delen av programmet.
- Enligt planen kommer en **oberoende utvärderare** anlitas för utvärderingsuppdraget. Förvaltningsmyndigheten avrapporterar till ÖK, ÖK granskar och godkänner utvärderingsrapporten samt alla rekommendationer och eventuella förändringar i programmet.
- Under **hösten 2025 uppdateras och preciseras utvärderingsplanen** och utvärderingsfrågorna efter att bl.a. slutrapport från perioden 2014 - 2020, resultat av halvtidsöversyn och eventuell programändring finns tillgänglig.

Ansökningar under beredning

- **Ansökningsrunda ESF+;** 4 stycken inkom, en ansökan återtogs. Tre stycken projekt inom kompetenshöjning varav ett litet företag med 7 deltagare. Totalt **517.364 euro** ansökt, förväntat resultat **187** deltagare som erhåller kvalifikation.
- Ansökningsrunda Eruf, stöden konsultcheck för affärsutveckling, internationaliseringsstöd och stöd för produktutveckling har varit utlysta den 3 mars- 30 april. **8 st ansökningar inkom**, en ansökan överförs till nationella stödet och en ansökan om konsultcheck faller bort pga för litet stödbelopp. Totalt **199.861,25 euro** ansökt.

Kommunikation

- **Webbplats;** www.regeringen.ax, en gemensam portal för fonderna www.stöd.ax.
- **Riktad information** till potentiella projektägare, speciellt i samband med utlysningar. Handläggare deltar i olika projekts aktiviteter såsom företagarskolan och informerar om stödmöjligheter. Projektägare har också uppmanats att informera och lyfta upp företagsstöden.
- Stödmottagare informeras om deras **kommunikationsskyldighet**. Kontrolleras upp vid förvaltningskontrollerna. Sanktion kan fastställas.
- Beviljade projekt lyfts fram i **lokal media**.
- I år har Åland varit medlem i **EU i 30 år**, det kommer t.ex. att hållas ett seminarium den 9 maj där bl.a. EU:s påverkan på det åländska näringslivet diskuteras, har EU bidragit till nya affärsmöjligheter för det åländska näringslivet och hur ser framtiden ut för åländska företag i EU?
- **Strategiska insatser;** I utvecklingsprojekt finns villkor uppställt om kommunikationsevenemang eller kommunikationsverksamhet.
- Mariehamns stad hade ett större infotillfälle i slutet av år 2024, Kulturbyrån haft ett större informationstillfälle i början av år 2025 riktat till samtliga kulturutövare.

Lägesanalys CAP-strategiplanen 2023-2027

Övervakningskommittén 6 maj 2025

Budget

- Totalt 42 184 294,02 euro varav 15 423 000 euro finansierat av EU (43%).
- Areal- och djurbaserade ersättningar 30 miljoner euro.
- Strukturstöd 9,8 miljoner euro.
- Kunskapsutveckling 0,2 miljoner euro.
- Leader 1,3 miljoner euro.
- Tekniskt stöd 0,8 miljoner euro.
- Vid sidan av detta finns pengar kvar att betala ut i det gamla LBU programmet till slutet av 2025.

Hur går implementeringen

- Ansökan om icke-produktiva investeringar öppnades under 2025.
- Öppnar upp ansökan för nya femåriga åtaganden:
 - gårdsomfattande miljöåtagande
 - åtagande om naturbetesskötsel
 - åtagande om riktade skötselåtgärder på naturbeten
 - åtagande om anläggning av gräsbevuxna skyddszoner
 - Åtagande om ekologisk produktion

Areal- och djurbaserade ersättningar

- Kompensationsersättning (15,7 milj), miljöersättning (7,8 milj), djurens välbefinnande (2,4 milj) och ekologisk produktion (4,2 milj). Totalt 30 miljoner euro.
- Under 2024 betalades totalt ca 5,5 miljoner euro.

Strukturstöd

- Investeringsstöd (6 milj), startstöd (1 milj), icke-produktiva investeringar (0,5 milj), investeringar i livsmedelsförädling (2 milj) och samarbetsstöd (0,4 milj). Totalt 9,8 miljoner euro.
- Landsbygdsutvecklingsprogrammet från förra perioden garanterar en kontinuitet och smidig övergång.
- Ansökningar och utbetalningar har skett för investeringar och startstöd.
- Ansökningar för investeringar i livsmedelsförädling har kommit in men ingen utbetalning ännu.
- För samarbetsåtgärder och icke-produktiva investeringar har ingen ansökan ännu kommit in.

	Ejflu budget	EU	Tot.offentliga	Helt nation.	Totalt
AX LFA	Kompensationsbidrag	4 020 814,65	9 350 731,75	6 316 852,15	15 667 583,90
	Miljöersättningar	3 350 969,36	7 792 952		
AX MILJ 01	Gårdsomfattande miljöåtagande	991 519,80	2 305 860		
AX MILJ 02	Markförbättrande växter och saneringsväxter	108 451,59	252 213		
AX MILJ 03	Odling av fånggröda	17 951,21	41 747		
AX MILJ 04	Alternativa växtskyddsmetoder	413 875	962 500		
AX MILJ 05	Cirkulär ekonomi	438 600	1 020 000		
AX MILJ 06	Anläggning av gräsbevuxna skyddszoner	15 482,58	36 006		
AX MILJ 07	Naturbetesskötsel	961 996	2 237 200		
AX MILJ 08	Naturbeten med riktade skötselåtgärder	241 294,50	561 150		
AX MILJ 09	Uppfödning av ursprungsraser	146 899,18	341 626		
AX MILJ 10	Odling av dragväxter för bin	14 899,50	34 650		
AX EKO	Ekologisk produktion	1 786 822	4 155 400		
	Växtodling	638 722	1 485 400		
	Husdjur	1 148 100	2 670 000		
	Djurens välfärd	1 040 647,30	2 420 110		
AX EDV 01	Välbefinnandeplan för nötkreatur	161 551	375 700		
AX EDV 02	Sjuk-, behandlings- och kalvningsboxar för nöt	197 800	460 000		
AX EDV 03	Främjande av förhållande för kalvar	331 272	770 400		
AX EDV 04	Främjande av förhållande för handjur	155 144	360 800		
AX EDV 05	Välbefinnandeplan för får	38 962,30	90 610		
AX EDV 06	Främjande av förhållanden för får och getter	155 918	362 600		
	Strukturstöd				
AX INV jordbr	Investeringsstöd	1 849 000	4 300 000		
AX INV bevattnng	Investeringsstöd bevattnng	301 000	700 000		
AX INV energi jordbr	Investeringsstöd energi	430 000	1 000 000		
AX INV förädl föret	Investeringsstöd ivsmedelsförädling	860 000	2 000 000		
AX Samarbete	Samarbete	163 400	380 000		
AX Startstöd	Startstöd	430 000	1 000 000		
AX INV IP mångfald	Icke produktiva investeringar (mångfald & stängsel)	94 600	220 000		
AX INV IP nat.res.	Icke produktiva investeringar (naturresurser/våtmarker)	96 750	225 000		
	Kunskapsutveckling				
AX Råd	Rådgivning	21 500	50 000		
AX Utbildning	Utbildning	64 500	150 000		
AX Leader	Leader	559 000	1 300 000		
	Tekniskt stöd	353 996,69	823 248,12		
	Totalt	15 423 000	35 867 441,87		42 184 294,02

Åtgärd		Mål 2024 hektar	Stödår 2024 beviljat hektar	% av målet
AX LFA	Kompensationsersättning	14 600	14 158	97
AX MILJ 01	Gårdsomfattande miljöåtagande - åkerväxter	9 020	8 457	94
AX MILJ 01	Gårdsomfattande miljöåtagande - trädgårdsväxter	600	602	100
AX MILJ 02	Odling av markförbättrande växter och saneringsväxter	200	155	77
AX MILJ 03	Odling av fånggrödor	70	806	1152
AX MILJ 04	Alternativa växtskyddsmetoder i trädgårdsodling	375	278	74
AX MILJ 05	Främjande av cirkulär ekonomi	2 500	2 430	97
AX MILJ 06	Anläggning av gräsbevuxna skyddszoner	12	20	168
AX MILJ 07	Naturbetesskötsel	1 750	1 875	107
AX MILJ 08	Naturbeten med riktade skötselåtgärder	120	285	238
AX MILJ 10	Odling av dragväxter för bin	20	54	268

- Populära åtgärder: odling av fånggrödor, anläggning av gräsbevuxna skyddszoner, Riktade skötselåtgärder på naturbeten och odling av dragväxter för bin.

Ekologisk produktion

Åtgärd		Mål 2024 hektar	Stödår 2024 beviljat hektar	% av målet
AX EKO a)	Växtproduktion inkl. grüngödslingsvall	650	742,11	141
AX EKO b)	Trädgårdsväxter och matpotatis	30	18,22	61
AX EKO c)	Vall	1 800	1 775	99
AX EKO d)	Husdjur	1 300	1077,15	83

Uppfödning av ursprungsraser

Åtgärd		Mål 2024 djurenheter	Stödår 2024 beviljat djurenheter	% av målet
AX MILJ 09 a)	Ålandsfår	130	90,2	69
AX MILJ 09 b)	Finska lantrasfår	10	0	0
AX MILJ 09 c)	Ursprungsraser nöt	20	14	70

Ersättning för djurens välbefinnande

	Åtgärd	Mål 2024 djurenheter	Stödår 2024 beviljat djurenheter	% av målet
AX EDV 01	Välbefinnandeplan för nötkreatur	4 420	3 446,35	78
AX EDV 02	Sjuk-, behandlings- och kalvningsboxar för nötkreatur	4 000	3 381,23	85
AX EDV 03	Främjande av förhållanden under vilka kalvar hålls	480	237,93	50
AX EDV 04	Främjande av förhållanden under vilka nötkreatur av handjur hålls	440	263,58	60
AX EDV 05	Välbefinnandeplan för får och getter	930	283,74	31
AX EDV 06	Främjande av förhållanden under vilka får och getter hålls	700	269,97	39

Rådgivning och utbildning

Åtgärd	Målsättning 2024	Beviljade	Budget (€)	Beviljat (€)	Utbetalt (€)
AX Råd	25	37	50 000	47 400	14 666
AX Utbildning	12	5	150 000	73 006,64	19 218

- AX Råd 2025: 8 beviljade på totalt 10 376 euro.

Startstöd

Åtgärd	Målsättning 2024	Beviljade	Budget (€)	Beviljat (€)	Utbetalt (€)
AX Startstöd	5	8	1 000 000	320 000	120 398

Samarbete och icke-produktiva investeringar

Åtgärd	Målsättning 2024	Beviljade	Budget (€)	Beviljat (€)
AX Samarbete	2	0	380 000	0
AX INV IP mångfald	9	0	220 000	0
AX INV IP nat.res.	2	0	225 000	0

- Samarbetsåtgärderna infördes i LBU 2021 och metoden håller sakta på att etablera sig på Åland.
- Icke-produktiva investeringar: finansieringen som beviljas är en fortsättning på åtgärd M07 i LBU programmet. Projekten pågår fortfarande.

Investeringsstöd till jordbruket

Åtgärd	Målsättning 2024	Beviljade	Total budget (€)	Beviljat (€)	Utbetalt (€)
AX INV jordbr	40	16	4 300 000	590 340	195 243,32
AX INV bevattning	10	5	1 000 000	106 438,50	46 304,18
AX INV energi jordbr	10	2	700 000	23 012,50	23 012,50

- Investeringsbehovet har kunnat tillgodoses genom medel ur LBU.
- Från mitten av 2024 har projekt beviljats stöd från Cap.
- Hittills 2025: Ett bevattningsprojekt på 12 250 euro samt sju produktionsinvesteringar på 88 271,74 euro.

Investeringsstöd till livsmedelsföretag

Åtgärd	Målsättning 2024	Beviljade	Budget (€)	Beviljat (€)	Inlämnade
AX INV förädl. föret.	5	3	2 000 000	75 931	1

- Investeringsbehovet har kunnat tillgodoses genom medel ur LBU.
- Från mitten av 2024 har projekt beviljats stöd från Cap.

Leader

Åtgärd	Beviljade	Budget (€)	Beviljat (€)	Utbetalt
AX Leader	19	970 000	493 286,88	
Verksamhetsbidrag		320 000		182 400
Förberedande stöd		10 000	10 000	10 000

Kommunikation

- Informationstillfälle om djurstöd och höstanmälningarna 14 januari 2025.
- Informationstillfälle om arealstödsansökan 15 maj 2025. Tillfället spelas in och kan ses i efterhand.
- Informationstillfälle den 25 april 2025 om åtgärder kopplade till biologisk mångfald, landskapsvård och vatten tillsammans med Leader Åland och projektet Smarta Vatten där landskapsregeringen informerade om icke-produktiva investeringar.
- Utskick regelbundet till alla lantbrukare (Jordbruksbyrån informerar).
- Jordbruksbyråns egen facebookside.
- Samarbete med Landsbygdsnätverket.
- Webbplatsen stöd.ax med alla stöd som man kan söka från Näringsavdelningen på samma ställe.

Tack och på återseende!

regeringen.ax

Ändring 5 gällande Ålands interventioner i CAP-strategiplanen 2023-2027

AX Startstöd – Korrigering av beskrivningen gällande interventionens särskilda villkor.

”Fastställ stödberättigande typer av stöd (icke-IAKS) eller åtaganden (IAKS) och andra skyldigheter non-IACS

Eu-medfinansierat stöd beviljas i form av bidrag. Dessutom kan statliga garantier och/eller räntesubventioner på räntesubventioner och stöd i form av befrielse från överföringsskatt beviljas som ytterligare nationell finansiering. **Summan av subventionerna får överstiga det högsta totala stödbeloppet** . Om det, utöver den statliga garantin för samma ändamål, beviljas både ett räntesubventionslån och ett bidrag, skall räntesubventionerna minskas så att totala beloppet inte överskrider det maximala beloppet Om en statlig garanti och ett bidrag ansöker om samma ändamål skall motsvarande avdrag göras från bidragsbeloppet. Då räntesubventioner beviljas i samband med ett lån skall stödsatsen motsvara det totala räntesubventionsbeloppet för räntesubventionerna. Vid beräkningen av stödnivån skall räntesubventionerna på det räntesubventionslån som ska betalas när som helst diskonteras till värdet av det år då stödet beviljades. Diskonteringsräntan skall vara den som avses i kommissionens meddelande (08/C 14/02) om översynen av metoden för fastställande av referens- och diskonteringsräntor. Mer detaljerade bestämmelser om det maximala beloppet för räntesubventioner och andra villkor fastställs nationellt.”

Meningen behöver ändras till: ”Summan av subventionerna får **inte** överstiga det högsta totala stödbeloppet.”

Tack och på återseende!

regeringen.ax

Ålands strukturfondsprogram 2021 - 2027

Europeiska regionala utvecklingsfonden (Eruf)

Europeiska socialfonden (ESF+)

Övervakningskommittén, Mariehamn, 6.5.2025

Sammanhållningspolitiken i EU

- **Sammanhållningspolitiken** är en strategi och en uppsättning åtgärder som ska minska regionala skillnader och främja ekonomisk, social och geografisk sammanhållning inom EU. Den ska stödja och främja utvecklingen av mindre utvecklade regioner och grupper för att minska klyftorna mellan olika områden och befolkningsgrupper, vilket bidrar till att stärka den övergripande sammanhållningen och enheten inom Europeiska unionen, en sammanhållning för fred, stabilitet och välbefinnande.
- Sammanhållningspolitiken **finansieras** genom EU:s regionalpolitik via EU-fonder och står för en tredjedel av EU:s långtidsbudget. Parallellt med implementeringen av nuvarande period har EU-kommissionen påbörjat arbetet med nästa långtidsbudget, dvs efter 2027.

Kommissionens förslag till moderniserad sammanhållningspolitik för att stärka EU:s strategiska prioriteringar

- Förordningarna som styr fonderna och **programmen för 2021–2027** antogs under 2021–2022, före händelser såsom Rysslands anfallskrig mot Ukraina, energikrisen och de pågående förändringarna i den globala handeln. Händelser som nu har omformat EU:s strategiska politiska prioriteringar.
- I samband med 2025-års obligatoriska halvtidsöversyn föreslås ändringar av **två fondspecifika förordningar** (Europeiska regionala utvecklingsfonden (Eruf) och Fonden för en rättvis omställning) för att göra det möjligt för medlemsstaterna att anpassa sina program till EU:s strategiska prioriteringar och att bättre stödja EU:s konkurrenskraft och utfasning av fossila bränslen, försvar och säkerhet, de östra gränsregionerna samt bostäder till överkomliga priser, vattenresiliens och energiomställningen.
- **Syftet** är att göra **sammanhållningspolitiken mer effektiv**, att uppmuntra medlemsstaterna att investera i EU:s strategiska prioriteringar, samtidigt som sammanhållningspolitiken fortsätter att fokusera på att minska ekonomiska, sociala och territoriella skillnader.

Kommissionens förslag till moderniserad sammanhållningspolitik för att stärka EU:s strategiska prioriteringar

- Det är **inte obligatoriskt** att omprogrammera sina sammanhållningsmedel till EU:s strategiska prioriteringar men kommissionen uppmuntrar medlemsstaterna att använda förfarandet för halvtidsöversynen att fokusera på EU:s strategiska prioriteringar.

Strategiska prioriteringar

- **Stärka EU:s konkurrenskraft och överbrygga innovationsklyftan**

Med tanke på den roll som företagen, oavsett storlek, spelar när det gäller att styra forskning, innovation, kunskaps- och tekniköverföring föreslås att stödet från Eruf utvidgas till att omfatta stora företag på kritiska områden, såsom försvar, strategisk teknik och utfasning av fossila bränslen. Dessutom uppmuntrar kommissionen medlemsstaterna att öka investeringarna i strategisk teknik inom ramen för plattformen för strategisk teknik för Europa, för att främja Europas konkurrenskraft och innovation.

- **Stöd till försvarsindustrin och stöd till de östra gränsregionerna**

Det föreslås möjligt för medlemsstaterna att använda nuvarande sammanhållningsmedel för att bygga upp motståndskraftig infrastruktur för att främja militär rörlighet, vilket också kommer att stödja produktionskapaciteten hos små och stora företag inom försvarssektorn i alla EU:s regioner.

De östra gränsregionerna, som drabbats oproportionerligt hårt av Rysslands anfallskrig mot Ukraina berörs särskilt.

Strategiska prioriteringar

- **Fler bostäder till överkomliga priser**

Föreslås att den andel av sammanhållningspolitiken som avsätts för bostäder till överkomliga priser ska fördubblas. Medlemsstaterna kommer också att kunna mobilisera privat och offentlig finansiering genom att använda ett nytt finansieringsinstrument som inrättats tillsammans med Europeiska investeringsbanken (EIB).

- **Förbättra vattnets motståndskraft**

Medlemsstaterna föreslås öka investeringarna i vattenresiliens, bland annat i digitalisering av vatteninfrastruktur och begränsning av effekterna av torka och ökenspridning.

Strategiska prioriteringar

- **Stöd till energiomställningen**

Föreslås att stödja investeringar för att främja energisammanlänkningar och tillhörande överföringssystem samt utbyggnad av laddningsinfrastruktur. Detta kommer att vara avgörande för att påskynda energiomställningen och främja rörlighet av ren energi. Förslaget kommer också att göra det lättare att finansiera åtgärder för utfasning av fossila bränslen.

Finansiering

- Förslaget innefattar inga nya medel, medlemsstaterna ska omfördela befintliga medel för 2021–2027.
- Föreslås flexibilitetsmöjligheter i form av förfinansiering på 30 % för investeringar i de fem strategiska prioriteringarna 2026, ytterligare 4,5 % av förfinansiering för sammanhållningsprogrammen, vilket kommer att innebära att minst 15 % av deras totala belopp flyttas till de strategiska prioriteringarna. I de östra gränsregionerna kommer ytterligare förfinansiering.
- För att se till att ramen för att slutföra de nyligen införda investeringarna är ändamålsenlig föreslås att slutdatumet för stödberättigande inom sammanhållningspolitiken för programmen förlängs med ett år.

Situationen på Åland

- Landskapsregeringen **stöder** kommissionens arbete att använda sammanhållningspolitiken för att rusta EU inför framtiden, landskapsregeringen betonar vikten av att sammanhållningspolitiken bidrar och skapar förutsättningar för en ökad tillväxt och sysselsättning, inte bara krisstöd.
- Ålands strukturfondsprogram är **ett litet program**, budgeten totalt ca 14 miljoner fördelat på Eruf och ESF+ under en sjuårsperiod, idag 40 % bundet (28 % Eruf, 57 % ESF+).
- Åland har lämnat in en bedömning för halvtidsöversynen, där landskapsregeringen föreslår att **flexibilitetsbeloppet fastställs**, dvs ingen ändring av programmet. De behov som identifierades i programdokumentet kvarstår fortfarande och är i linje med de utmaningar som identifieras i landsrekommendationerna 2024 – 2025. Någon betydande negativ utveckling på de finansiella, ekonomiska eller sociala området ses inte utöver de utmaningar som redan idag beaktas och som möts av programmets åtgärder.
- Det åländska näringslivet präglas av **småföretagande**, majoriteten av företagen definieras som mikroföretag och programmet har inriktats mot den målgruppen. Genom riktade åtgärder som stärker konkurrenskraften och utvecklar kunskapen, förbättrar enskildas konkurrenskraft på arbetsmarknaden samt innovationskapaciteten och konkurrenskraften i företagen, främjas en ökad resiliens och grundläggande stabilitet i samhället.
- Strukturfondsprogrammet är skrivet inom den **lagstiftningsbehörighet** som Åland har i enlighet med självstyrelselagen; utrikesförvaltning, försvar, befolkningsskydd, statliga skatter, tull etc är statliga områden.
- Landskapet Åland är enligt internationella avtal sedan år 1856 en **demilitariserad zon** och neutraliserat sedan 1921. Demilitarisering innebär att militära styrkor, anläggningar och befästningar inte får förekomma i området.

Ålands strukturfondsprogram 2021 - 2027

- Ålands program innehåller de nya strategiska prioriteringarna som gäller att **Stärka EU:s konkurrenskraft och överbrygga innovationsklyftan** med beaktande av den åländska näringslivsstrukturen och storleken på det åländska programmet.
- Åland arbetar med att stöda energiomställningen genom bl.a. att möjliggöra storskalig havsbaserad vindkraft inom ramen för ett projekt inom Finlands återhämtnings- och resiliensplan.
- Vattentillgång för bl.a. livsmedelsproduktion hanteras inom Ålands EJFLU-åtgärder och beredskapsarbetet.
- Landskapsregeringen har nationella åtgärder för bostadsproduktion och överväger just nu vilka insatser som ska tas med i Social Climate Plan. Eventuellt blir det inom transport.
- Försvar och utrikespolitik såsom gränskontroll är Finlands lagstiftningsbehörighet, Åland har demilitarisering och neutralisering på basen av internationella överenskommelser.
- **Slutsats:** Förvaltningsmyndigheten har noterat och övervägt den flexibilitet som föreslås, men föreslår ingen ändring av programmet i detta skede. Det kan bli möjligt att föreslå en ändring i ett senare skede om situationen förändras.